

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

_____ Тетяна КОСОВА

«__» «лютого» 2023 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

Тема: «Аналіз доходів і витрат Державного бюджету України та шляхи удосконалення казначейського контролю його виконання»

Виконав(ла): Валентин ПОЛЯКОВ

Керівник: доктор філософії, доцент Євген НЕСЕНЮК

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - доктор філософії, доцент Євген НЕСЕНЮК

другий розділ - доктор філософії, доцент Євген НЕСЕНЮК

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«15 « січня 2023 р.

ЗАВДАННЯ на виконання випускної роботи

здобувача вищої освіти ПОЛЯКОВА Валентина Олеговича
(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема випускної роботи «Аналіз доходів і витрат Державного бюджету України та шляхи удосконалення казначейського контролю його виконання» затверджена наказом ректора від 26.12.2022 № 2423ст

2. Термін виконання роботи: з 17. 01. 2023 до 28. 02. 2023.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, дані обліково-інформаційної системи бюджетних установ, фінансова, податкова, статистична звітність ДКСУ України

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

1.1. Доходи і витрати Державного бюджету України як об'єкт аналізу

1.2. Інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат Державного бюджету України та здійснення казначейського контролю

1.3. Фінансово-економічний паспорт Державної казначейської служби України

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО КОНТРОЛЮ

2.1. Аналіз доходів Державного бюджету України

2.2. Аналіз витрат Державного бюджету України

2.3. Шляхи удосконалення казначейського контролю в Україні

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1. Доходи і витрати Державного бюджету України як об'єкт аналізу.
 ЛИСТ 2. Інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат Державного бюджету України та здійснення казначейського контролю. ЛИСТ 3. Фінансово-економічний паспорт Державної казначейської служби України.
 ЛИСТ 4. Аналіз доходів Державного бюджету України. ЛИСТ 5. Аналіз витрат Державного бюджету України. ЛИСТ 6. Шляхи удосконалення казначейського контролю в Україні

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу випускної роботи та надання його керівнику	17.01.2023 – 27.01.2023	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу випускної роботи і надання його керівнику	28.01.2023 – 07.02.2023	
3	1. Узгодження випускної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на випускну роботу. 4. Підготовка виступу.	08.02.2023 – 14.02.2023	
4	1. Переплетення випускної роботи. 2. Подання випускної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	15.02.2023 – 17.02.2023	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	доктор філософії, доцент Євген НЕСЕНІЮК		
РОЗДІЛ 2	доктор філософії, доцент Євген НЕСЕНІЮК		

8. Дата видачі завдання: «10» січня 2023 р.

Керівник випускної роботи _____ Євген НЕСЕНІЮК

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Валентин ПОЛЯКОВ

(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Аналіз доходів і витрат Державного бюджету України та шляхи удосконалення казначейського контролю його виконання»: 70 с., 15 рис., 16 табл., 44 літературних джерела.

Мета випускної роботи: удосконалення виконання доходів і витрат Державного бюджету України та казначейського контролю.

Об'єкт дослідження – процес казначейського виконання і контролю Державного бюджету України.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів аналізу виконання доходів і витрат Державного бюджету України та казначейського контролю.

Методи дослідження: порівняння, класифікація, деталізація та ідентифікація, таблиці та графіки, нормативний, економіко-математичного моделювання, факторного і коефіцієнтного аналізу.

Результати випускної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень та в практичній діяльності фінансових і податкових органів та суб'єктів господарювання.

**БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА, АНАЛІЗ, ДЕРЖАНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ,
ДОХОДИ, ВИТРАТИ, ДЕРЖАВНЕ КАЗНАЧЕЙСТВО УКРАЇНИ,
КОНТРОЛЬ**

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- АС - Автоматизована система казначейського виконання бюджету
- БКУ – Бюджетний Кодекс України
- БП – бюджетний процес
- ВНЗ – вищий навчальний заклад
- ДБУ – Державний бюджет України
- ДКСУ – Державна казначейська служба України
- ДКУ – Державне казначейство України
- ДМС – Державна митна служба
- ДПС - Державна податкова служба
- ДЦП – державні цінні папери
- ЄДРПОУ – єдиний державний реєстр підприємств, організацій та установ
- ЄКР – єдиний казначейський рахунок
- ЄС – Європейський Союз
- ЄСВ - єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування
- КМУ – Кабінет Міністрів України
- КФЗ – консолідована фінансова звітність
- МСБО – Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
- МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності
- МФО – міжнародні фінансові організації
- МФУ – Міністерство фінансів України
- НБУ – Національний банк України
- НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку
- НП(С)БОДС – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку для державного сектора
- ОВДП – облігація внутрішньої державної позики
- ОБК – одержувач бюджетних коштів
- ПП - платник податків
- ПФУ – Пенсійний фонд України

ПЦМ – програмно-цільовий метод

РБК - розпорядники бюджетних коштів

РРП - регіональна розрахункова палата

СГД – суб'єкт господарської діяльності

СДС – суб'єкт державного сектора

СЕР – система електронних платежів

ТО – територіальні органи

УДФ – управління державними фінансами

ФЗДСПС - фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	11
1.1. Доходи і витрати Державного бюджету України як об’єкт аналізу	11
1.2. Інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат Державного бюджету України та здійснення казначейського контролю.....	18
1.3. Фінансово-економічний паспорт Державної казначейської служби України.....	24
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО КОНТРОЛЮ	38
2.1. Аналіз доходів Державного бюджету України	38
2.2. Аналіз витрат Державного бюджету України	46
2.3. Шляхи удосконалення казначейського контролю в Україні	55
Висновки до розділу 2.....	61
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	71

ВСТУП

Актуальність проблеми. Аналіз доходів і витрат ДБУ є складовою УДФ, від ефективності якого залежить величина валового внутрішнього продукту та решта макроекономічних показників, рівень внутрішнього і зовнішнього державного боргу, міжнародна конкурентоспроможність країни, її військова і оборонна міць. Тому бюджетна політика держави є об'єктом постійної уваги держави і знаходиться в процесі реформування. Сучасний етап стратегічної реформи бюджетної системи розпочався у 2017 році, зміст окремих її етапів визначався поточною політичною і соціально-економічною ситуацією в Україні. Однією з головних проблем, які потрібно подолати, є недосконале управління ліквідністю ЄКР та валютних рахунків ДБУ в процесі виконання його виконання.

УДФ України здійснюється в ризик-орієнтованому середовищі, ризики та виклики якого можна поділити на дві групи: До першої групи можна віднести ризики, притаманні виключно для України, які спричиняють «шок» для її економіки у середньостроковій перспективі: тривала гібридна війна з російською федерацією, її повномасштабне військове вторгнення, продаж нерезидентами ОВДП, вилучення іноземних інвестицій, низька кредитна активність банківських установ у реальному секторі економіки, погіршення фінансового стану СГД через військовий стан, втрати врожаю сільськогосподарських культур через військові дії, втрата частини валового регіонального продукту на окупованих територіях. Серед ризиків другої групи слід акцентувати увагу на поширенні *COVID-19*, посиленні глобальної конкуренції, зростання цін на енергоносії, стрімке поширення нових технологічних укладів, зростання ролі людського капіталу та економіки знань, загострення екологічних викликів.

Виділені ризики безпосередньо впливають на стан бюджетної сфери, оскільки знижують розмір доходів бюджету і збільшують його видаткову

частину, загострюючи проблему бюджетного дефіциту, державного боргу і пошук шляхів управління ними. З часу отримання незалежності Україна здійснила перехід від банківської до казначейської системи виконання бюджетів і за доходами, і за витратами. Проте в умовах воєнного стану і обмеженого обсягу бюджетних ресурсів, коли актуальним є пошук резервів збільшення видатків на оборону і підтримку соціальних стандартів життя населення, що постраждало від військових дій, необхідно провести ревізію діючих механізмів УДФ. Необхідність удосконалення процесу казначейського виконання і контролю Державного бюджету України зумовили вибір теми випускної роботи, її мету і завдання.

Мета випускної роботи: удосконалення виконання доходів і витрат Державного бюджету України та казначейського контролю.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки наступних **завдань:**

визначити сутність доходів і витрат Державного бюджету України як об'єкт аналізу;

узагальнити інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат Державного бюджету України та здійснення казначейського контролю;

розробити фінансово-економічний паспорт Державної казначейської служби України;

проаналізувати доходи і витрати Державного бюджету України;

обґрунтувати шляхи удосконалення казначейського контролю в Україні.

Об'єкт дослідження – процес казначейського виконання і контролю Державного бюджету України.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів аналізу виконання доходів і витрат Державного бюджету України та казначейського контролю.

Методи дослідження: порівняння, класифікація, деталізація та ідентифікація, таблиці та графіки, нормативний, економіко-математичного

моделювання, факторного і коефіцієнтного аналізу.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові публікації вітчизняних вчених у фахових виданнях, академічні видання, монографії, матеріали наукових конференцій, інтернет-ресурси, матеріали фінансової звітності, податкової, статистичної звітності Міністерства фінансів України і Державної казначейської служби України.

Структура, зміст та обсяг випускної роботи. Випускна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст випускної роботи розміщено на 70 сторінках друкованого тексту, у тому числі 16 таблиць, 15 рисунків та 3 додатка на 17 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 44 найменування і подано на 5 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

1.1. Доходи і витрати Державного бюджету України як об'єкт аналізу

На основі оцінок експертів Світового банку за методологією *Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA)* Україна досягла прогресу у таких компонентах системи УДФ: запровадження середньострокового бюджетного планування, імплементація МСБО у державному секторі, використання елементів макроекономічного та бюджетного прогнозування, забезпечення прозорості і відкритості БП, створення бази даних про фіскальні ризики, впровадження гендерно орієнтованого підходу тощо. При цьому додаткової уваги та покращення вимагають такі проблемні ділянки: державне стратегічне планування, управління державними інвестиціями, управління ліквідністю ЄКР, управління муніципальними фінансами тощо.

В Україні успішно реалізується Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року, прийнята у 2018 році. Вона містить 20 НП(С)БОДС, розроблених на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для публічного сектора *IPSAS (International Public Sector Accounting Standards)*, гармонізованих із ними на 80%. Для оптимізації процесу подання СДС фінансової звітності відповідно до НП(С)БОДС, її подальшої обробки та консолідації впроваджено автоматизовану систему електронної звітності ДКУ “Є-Звітність”. За результатами 2018 року складено та опубліковано КФЗ СДС про загальний майновий стан та результати діяльності РБК, ФЗДСПС та операцій про виконання бюджетів.

Система державного внутрішнього фінансового контролю розбудовується на основі міжнародних стандартів, зокрема моделі COSO (*The committee of sponsoring organizations of the treadway commission*) і кращих міжнародних практик. Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені Урядом України у 2018 році, унормовують питання управлінської відповідальності, підзвітності, здійснення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в державних органах.

Відкритість та доступність інформації про державний і місцевий бюджети підтримується створеним у 2020 році Державним веб-порталом для громадян (*openbudget.gov.ua*). Аналіз бюджетних показників проводиться на основі застосування методології Світового банку (*BOOST*), Веб-портал *IFIs projects* забезпечує публічний доступ до даних реєстру проектів економічного і соціального розвитку України, які реалізуються із залученням коштів МФО.

Україна суттєво зміцнила свої позиції у рейтингу Індексу відкритості бюджету (*Open Budget Index*), перемістившись протягом 2017-2019 років з 39 на 26 місце серед 117 країн світу. Зростання рейтингів обумовлено розкриттям інформації за результатами оцінки широкого спектра фіскальних ризиків, пов'язаних із макроекономічною ситуацією, державним боргом та державними гарантіями, діяльністю державних підприємств, системою пенсійного забезпечення тощо.

У 2019 році Урядом України схвалено Концепцію з ІТ-централізації в системі УДФ, комплексний ІТ-аудит забезпечує узгодженість розвитку інформаційних систем органів УДФ, налагоджує обмін інформацією та дозволяє оптимізувати видатки.

У травні 2021 р. Кабінет Міністрів України схвалив Бюджетну декларацію на 2022-2024 роки (постанова від 31 травня 2021 р. № 548), вона підтримана Верховною Радою України 15 липня 2021 року.

ЄКР є основним рахунком держави для проведення фінансових операцій та ефективного управління коштами державного та місцевих бюджетів. Він

відкривається ДКУ в НБУ для обліку коштів та здійснення розрахунків у СЕП НБУ. ЄКР об'єднує кошти субрахунків, відкритих у ДКУ (центральный рівень) та його територіальних управліннях (місцевий рівень). Останнім рахунки у НБУ не відкриваються і всі розрахунки проводяться через ЄКР ДКУ.

Територіальним управлінням ДКУ відкриваються технічні рахунки у РРП НБУ, а на балансі ДКУ ведуться відповідні їх субрахунки.

Операції, проведені через СЕП, відображаються як на технічних рахунках ДКУ і його ТУ, так і на відповідному ЄКР ДКУ і субрахунках ТУ. Взаємодію ДКУ та банківської системи відображено на рис. 1.1.

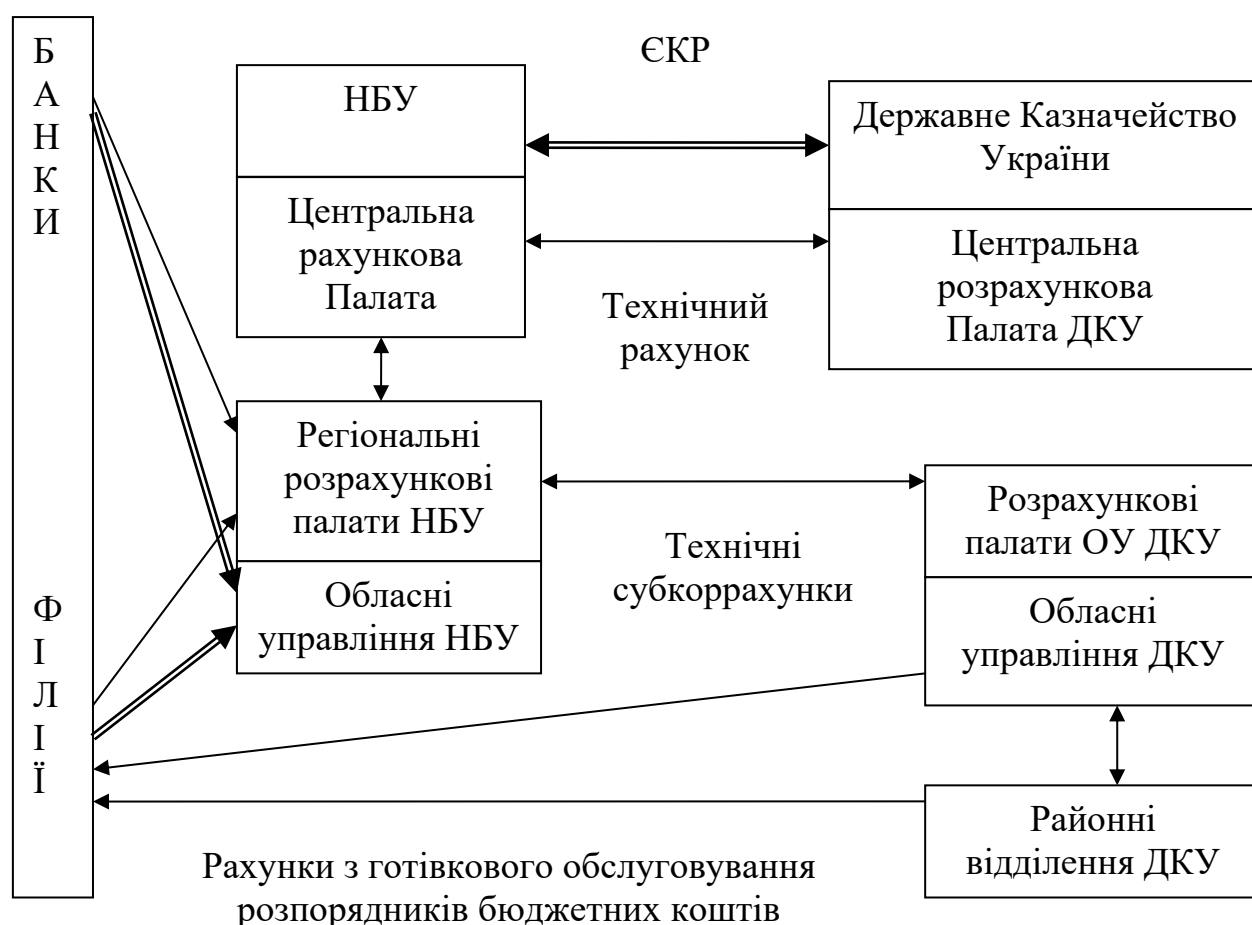

Рис.1.1. Взаємодія ВПС Казначейства та СЕП НБУ

Джерело: власна розробка

Основний обсяг банківських операцій ДКУ проводить НБУ, обслуговуючий ЄКР. Їх взаємодія визначається такими перевагами:

- надійність – НБУ є фінансовим агентом Уряду України;
- економічність – НБУ є банком банків і обслуговування у ньому дешевше, ніж в інших банках;
- оперативне регулювання ліквідності - НБУ є кредитором останньої надії і має можливість збільшувати свою заборгованість за залишками по ЄКР за рахунок кредитів;
- контрольованість – важливість бюджетних коштів для стійкого функціонування економіки обумовлює необхідність додаткового контролю за їх рухом, який здійснює НБУ;
- інформативність - зосередженість бюджетних коштів в системі НБУ дозволяє отримати інформацію про їх рух а консолідованій основі.

Функціонування ЄКР має такі переваги: можливість швидкої мобілізації коштів та їх використання для проведення бюджетних видатків; надання оперативної інформації органам державного управління про операції, здійснені за ЄКР; можливість прийняття оперативних рішень щодо ефективного використання бюджетних ресурсів.

ДКУ має право встановлювати ліміти технічного рахунку та початкових оборотів у СЕП для забезпечення контролю і управління видатковими операціями ТУ. Інформація щодо фактичної наявності коштів на ЄКР формується у ДКУ шляхом складання щоденного оборотно-сальдового балансу рахунків. Вона використовується для прийняття управлінських рішень про проведення фінансових операцій. Органи ДКУ відкривають рахунки: в частині виконання бюджетів за доходами - для зарахування податкових і неподаткових надходжень відповідно до законодавства України; в частині виконання бюджетів за витратами - розпорядникам та одержувачам бюджетних коштів, іншим клієнтам. Відкриваючи рахунки для виконання бюджетів, ДКУ керується Планом рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів [12], а також Порядком відкриття аналітичних рахунків для обліку операцій в системі Державної казначейської служби України [29]. Всі операції за відкритими у ДКУ рахунками

здійснюються засобами програмного забезпечення.

ДКУ здійснює розрахунково-касове обслуговування РБК, одержувачів коштів державного бюджету, а також інших клієнтів відповідно до укладених при відкритті рахунків договорів. Невід'ємною їх частиною є визначення ліміт залишку готівки у касі клієнта.

Казначейський контроль є важливою підсистемою державного внутрішнього фінансового контролю. Його метою є посилення управлінської підзвітності на всіх рівнях виконання державного і місцевого бюджетів, підвищення ефективності внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту ПП, розпорядників та ОБК.

Система казначейського контролю має функціонувати як цілісний процес і орієнтуватися не тільки на відповідність (дотримання законодавства), аде і на підвищення ефективності управління бюджетними коштами. Потребує посилення інституційна спроможність та кадрове забезпечення діяльності ДКУ. Заходи з удосконалення казначейського контролю здійснюються за такими напрямками: упровадження внутрішнього контролю, спрямованого на посилення відповідальності керівників за управління і розвиток ДКУ в цілому; посилення ефективності, спроможності та незалежності внутрішнього аудиту; підвищення інституційної спроможності центрального апарату ДКУ.

Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та план заходів з її реалізації [31] передбачає наявність системи індикаторів, які можна використовувати для оцінки прогресу у розбудові казначейського контролю (табл. 1.1).

До кінця 2025 року планується рівень упровадження ДКУ рекомендацій - за результатами внутрішніх аудитів підвищити з 85% до 95%, а рекомендацій центрального підрозділу гармонізації МФУ – із 40% до 60%. Одним із завдань казначейського контролю є побудова комплексної системи управління фіскальними ризиками для зменшення їх негативних наслідків для стійкості ДБУ, зменшення державного боргу та ефективного управління бюджетними ресурсами.

Таблиця 1.1

Система індикаторів, які використовуються для оцінки прогресу у розбудові казначейського контролю

Індикатор	Базове значення	Роки				
		2021	2022	2023	2024	2025
Рівень упровадження ДКУ рекомендацій						
- за результатами внутрішніх аудитів (повністю або частково, без урахування рекомендацій, щодо яких не настав строк виконання), %	85	85	90	90	95	95
- центрального підрозділу гармонізації МФУ, %		40	45	50	55	60

Джерело: розраховано за даними [31]

Фіскальні ризики є похідними від макроекономічної ситуації і лежать у площині управління державними підприємствами, державним майном; державним боргом, державними гарантіями; фінансовим сектором. Формування їх переліку і включення до бюджетної документації розпочалося з 2018 року.

Важливим інструментом казначейського виконання бюджетів є програмно-цільовий метод, метою якого є підвищення ефективності та результативності використання бюджетних коштів і якості надання послуг державою. Передумовою його успішного використання є узгодження систем стратегічного і середньострокового бюджетного планування і використання головними розпорядниками як основи для прийняття управлінських рішень щодо використання бюджетних коштів.

ДКСУ разом із МФУ проводить огляд витрат ДБУ та забезпечує їх повну інтеграцію в БП для підвищення ефективності та якості публічних послуг, а також для пошуку резервів перерозподілу бюджетних ресурсів відповідно до пріоритетів державної політики. На виконання Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки головні розпорядники коштів ДБУ мають привести зміст бюджетних програм у

відповідність до їх стратегічних цілей. На порядку денному стоять питання верифікації та моніторингу державних виплат, у т.ч. за рахунок використання інформаційно-аналітичних електронних платформ. Гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі потребує більш чіткого врахування потреб окремих соціальних груп. Напрямки перспективного використання ПЦМ у казначейській системі виконання бюджетів зводяться до такого: оптимізація бюджетних програм за критерієм відповідності цілям державної політики; регулярний моніторинг витрат ДБУ; оцінка ефективності і результативності. Індикатори успішності впровадження ПЦМ у систему казначейського виконання бюджетів представлені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Індикатори успішності впровадження програмно-цільового методу у систему казначейського виконання ДБУ

Індикатор	Базове значення	Роки				
		2021	2022	2023	2024	2025
Частка видатків та надання кредитів з ДБУ, охоплених оглядами витрат у відповідному році, %	11,9	не менше 5	не менше 7,5	не менше 10	не менше 12,5	не менше 15
Частка головних розпорядників коштів ДБУ, які переглянули свої бюджетні програми відповідно до нових підходів, %				30	60	100

Джерело: побудовано за даними [31]

До кінця 2025 року частку видатків та надання кредитів з ДБУ, охоплених оглядами витрат, планується збільшити з 11,9% до 15%. Частку головних розпорядників коштів ДБУ, які переглянули свої бюджетні програми відповідно до нових підходів, протягом 2023-2025 років планується збільшити з 30% до 100%.

1.2. Інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат Державного бюджету України та здійснення казначейського контролю

Концептуальні засади аналізу доходів і витрат Державного бюджету України та здійснення казначейського контролю викладено у Главі 8. БКУ «Виконання Державного бюджету України» [1]. Відповідно до статті 42. «Організація виконання державного бюджету» забезпечення виконання ДБУ покладено на КМУ. Загальну організацію та управління виконанням ДБУ здійснює МФУ шляхом координації діяльності учасників БП. Відповідно до статті 43 БКУ при виконанні ДБУ і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. ДКСУ здійснює на основі ведення ЄКР, відкритого у НБУ.

ДКСУ реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. На ЄКР консолідуються кошти бюджетів різних рівнів, ФЗДСПС та кошти інших клієнтів, що прийняті на казначейське обслуговування. ЄКР призначений для здійснення розрахунків у СЕП НБУ.

Використовуючи відомчу класифікацію видатків та кредитування бюджету, ДКСУ адмініструє єдиний реєстр розпорядників та ОБК. Відповідно до статті 25 БКУ ДКСУ наділена правом безспірного списання коштів бюджетів різних рівнів за рішенням суду.

На підставі вимог статей 59-61 БКУ ДКСУ готує Звітність про виконання ДБУ і розкриває її у встановленому порядку. Місячна, квартальна та річна звітність про виконання ДБУ має оприлюднюватися на офіційному сайті ДКСУ. Її діяльність зосереджена на виконанні таких операцій із казначейського обслуговування:

- розрахунково-касове обслуговування РБК, ОБК, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;

- контроль бюджетних повноважень при зарахуванні доходів до бюджету та прийнятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів:

- здійснення платежів за прийнятими бюджетних зобов'язаннями;
- ведення обліку і складання звітності про виконання бюджетів різних рівнів;
- здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

НБУ не стягує з органів ДКСУ оплату послуг з обробки електронних розрахункових документів та повідомлень у СЕП і з переказ коштів через валютні рахунки. ДКСУ за погодженням з МФУ має право залучати на поворотній основі кошти ЄКР для покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів і ПФУ.

Захищені видатки загального фонду місцевих бюджетів покриваються ДКСУ в межах поточного бюджетного періоду. Фактичний дефіцит коштів ПФУ на виплату пенсій покривається коштами ЄКР на договірних умовах без нарахування % з обов'язковим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду. Якщо місцевим бюджетом чи бюджетною установою кошти бюджету розвитку чи власних надходжень розміщені на депозитах в установах банків, обсяги тимчасових касових розривів за загальним фондом не покриваються коштами ЄКР. Власні надходження державних і комунальних ВНЗ, наукових установ та закладів культури, отримані як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, зараховуються на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в ТО ДКСУ, або на поточні рахунки у банках державного сектору. Через ці рахунки здійснюється розрахунково-касове обслуговування зазначених вище суб'єктів.

Виконання ДБУ здійснюється за розписом, затвердженим МФУ, відповідно до бюджетних призначень у місячний строк з дня прийняття ЗУ про Державний бюджет України. До цього моменту діє тимчасовий розпис ДБУ на відповідний період. Примірник затвердженого розпису ДБУ передається до Рахункової палати та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. МФУ протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису ДБУ встановленим бюджетним призначенням, а також відповідність розподілу

бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за загальним фондом ДБУ за визначеними періодами року відповідному прогнозу надходжень загального фонду ДБУ протягом бюджетного періоду.

Відповідно до Стаття 45 БКУ виконання ДБУ за доходами здійснює:

- а) МФУ – у частині прогнозування та аналіз доходів бюджету;
- б) ДКСУ – у частині обліку усіх надходжень ДБУ та повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до нього за поданням контролюючих органів;
- в) ДПС і ДМС – у частині контролю справляння надходжень бюджету, забезпечення своєчасного та в повному обсязі надходження до ДБУ податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів відповідно до законодавства;
- г) місцеві державні адміністрації та виконавчі органи міських рад – у частині координації діяльності відповідних органів стягнення щодо виконання визначених для територій показників доходів ДБУ.

Податки і збори (обов'язкові платежі) та інші доходи ДБУ зараховуються безпосередньо на ЄКР і не можуть акумулюватися на рахунках органів ДПС і ДМС. Датою їх внесення до ДБУ є день зарахування на ЄКР.

Розрахунків з ДБУ у негрошовій формі заборонено. Проведення взаємозаліків, обліку векселів, бартеру, зарахування зустрічних платіжних вимог у фінансових установах є неприпустимим. Виключення становлять операції, пов'язаних із державним боргом.

Перелік податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів ДБУ згідно з бюджетною класифікацією в розрізі контролюючих органів, а також вимоги щодо їх обліку визначаються КМУ. Якщо СГД - платник податків змінив місцезнаходження, то сплата належних йому податків і зборів (обов'язкових платежів) здійснюється за місцем попередньої реєстрації до закінчення поточного бюджетного періоду.

Правовий статус ДКСУ визначає «Положення про Державну казначейську службу України» [26], затверджене Урядом України у 2015 році. ДКСУ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого

спрямовується і координується КМУ через МФУ. ДКСУ вносить на розгляд МФУ пропозиції і реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів і коштів клієнтів, а також веде облік і контроль виконання бюджетів різних рівнів.

Відповідно по абзацу 2 пункту 4 Положення про ДКСУ казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ЄКР зводиться до таких операцій:

розрахунково-касове обслуговування розпорядників та ОБК, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;

відкриття і закриття рахунків в національній валюті, проведення операцій по них, формування виписок з руху бюджетних коштів;

розподіл бюджетних коштів між бюджетами різних рівнів, а також між загальним та спеціальним фондами бюджету відповідно до доведених нормативів відрахувань;

повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету, перерахування між видами доходів і бюджетів коштів за висновком ДПС та її ТО;

бюджетне відшкодування ПДВ;

операції з повернення кредитів, наданих за рахунок коштів ДБУ та місцевих бюджетів;

розрахунки між бюджетами різних рівнів, між учасниками БП та СГД;

ведення єдиного реєстру розпорядників та ОБК;

формування і поширення витягів з розпису ДБУ, у т.ч. за територіями та міжбюджетними трансфертами;

реєстрація та облік бюджетних зобов'язань розпорядників та ОБК, здійснення платежів за їх дорученням;

перераховування міжбюджетних трансфертів;

операції в іноземній валюті для проведення витрат бюджетних коштів;

погашення та обслуговування державного боргу, виконання гарантійних зобов'язань держави за дорученням МФУ;

казначейське обслуговування бюджетних коштів за проектами МФО.

Відповідно до абзаців 4)-14) пункту 4 Положення про ДКСУ зазначена установа:

відкриває, закриває та обслуговує рахунки у системі електронного адміністрування податків; загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, ЄСВ;

управляє грошовими коштами, консолідованими на ЄКР;

розміщує тимчасово вільні кошти ЄКР за дорученням МФУ, погодженим з НБУ;

покриває тимчасові касові розриви загального фонду ДБУ, місцевих бюджетів та ПФУ;

купує-продає іноземну валюту за дорученням МФУ;

видає і погашає фінансові казначейські векселя;

обліковує результати виконання бюджетів різних рівнів;

приймає квартальну (проміжну) та річну бюджетну та фінансову звітність від розпорядників коштів бюджетів, органів ФЗДСПС та головних РБК відповідно встановлених графіків;

готує звітність про виконання бюджетів і зведених бюджетів та подає її органам законодавчої, виконавчої влади, місцевим фінансовим органам;

формує КФЗ про загальний майновий стан і результати діяльності СДС та бюджетів;

розміщує на власному офіційному веб-сайті звітність про виконання ДБУ, місцевих бюджетів, річну КФЗ про загальний майновий стан і результати діяльності СДС та бюджетів.

Відповідно до абзацу 15) пункту 4 Положення про ДКСУ об'єктами казначейського контролю є:

- бухгалтерський облік доходів і витрат бюджетів різних рівнів;
- фінансова і бюджетна звітність розпорядників та ОБК;
- бюджетні повноваження і бюджетні зобов'язання;
- ув'язка показників розпису бюджету та кошторисів РБК;

- ув'язко узятих бюджетних зобов'язань та бюджетних асигнувань;
- операції з бюджетними коштами в іноземній валюті;
- проведення лотерей з використанням електронних систем оплати;
- електронна система закупівель з використанням бюджетних коштів.

У разі порушень бюджетного законодавства ДКСУ має право застосовувати заходи впливу на порушників. ДКСУ організує, координує, контролює та оцінює діяльність головних бухгалтерів бюджетних установ; консультує учасників БП з питань казначейського виконання бюджетів; адмініструє багаторівневу інформаційно-обчислювальну та внутрішньої платіжну систему, здійснює захист інформації; узагальнює інформацію про платіжні транзакції на ЄКР, оприлюднює її на єдиному веб-порталі використання публічних коштів (<https://spending.gov.ua/new/statistics/documents>); управляє об'єктами державної власності; інформує громадськість про результати своєї діяльності; розглядає звернення громадян тощо.

ДКСУ має тісні комунікаційні зв'язки з ДПС і ДМС.

ДКСУ має право отримувати від ДПС:

- висновки для повернення (перерахування) ПП помилково та/або надміру сплачених сум податкових зобов'язань та пені;
- електронні повідомлення про повернення надміру утриманих (сплачених) сум ПДФО;
- інформацію про вжиті заходи щодо стягнення простроченої заборгованості;
- акти звірки надходжень контрольованих нею платежів;
- очікувані показники поденних надходжень до загального фонду бюджетів різних рівнів,
- інформацію про бюджетне відшкодування ПДВ;
- реєстри ПП для відкриття, закриття рахунків та їх обслуговування у системі електронного адміністрування податків;

- зведений реєстр платежів з ЄКР із зазначенням платіжних реквізитів отримувачів коштів та іншої інформації;

- повідомлення для повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджетів різних рівнів з ЄКР під час формування реєстру платежів у розрізі окремого ПП у складі зведеного реєстру платежів з ЄКР.

ДКСУ має право отримувати від ДМС висновки про повернення з ДБУ помилково та/або надміру сплачених сум митних, інших платежів та пені; а від місцевих фінансових органів, розпорядників та ОБК - звітність та інформацію за бюджетними коштами, у т. ч. такими, які обслуговуються у банках.

1.3. Фінансово-економічний паспорт Державної казначейської служби України

У більшості країн світу касовим виконанням ДКУ займається безпосередньо Міністерство фінансів або спеціально утворені державні органи, як-то Казначейство, Бюджетне управління, Адміністративно-бюджетне управління тощо. В країні створено казначейську модель виконання бюджетів, а основною функцією ДКУ з моменту його створення є виконання державного та місцевого бюджетів, управління законністю та ефективністю використання бюджетних коштів. У своєму становленні та розвитку ДКУ пройшло шість основних етапів:

1) 1992 -1995 рр. - початковий період, протягом якого сформувалися і достатні, і необхідні умови становлення ДКУ. У 1992 році в МФУ було утворено Управління виконання державного бюджету на базі Головного бюджетного управління, яке з 1993 року стало безпосередньо виконувати ДБУ за видатками. Таким чином, контроль і облік видатків бюджету почало здійснювати МФУ, забравши цю функцію від банківської системи. Труднощі початкових ринкових перетворень цього періоду, проблеми формування доходів ДБУ та ефективного їх використання остаточно переконали у

необхідності окремого органу - ДКУ, з широкими обліковими і контрольними функціями. Розроблена на цьому етапі концепція створення та функціонування Казначейства знайшла свою практичну реалізацію у 1995 році в Указі Президента України «Про Державне казначейство України» від 27.04.1995 № 335/95, який втратив чинність на підставі Указу Президента №209/2006 від 13.03.2006.

2) 1996 - 1997 рр. - період утворення ДКУ і становлення його організаційної структури, передачі йому функцій від інших структурних підрозділів МФУ та розробки перших внутрішніх інструкцій казначейського виконання державного бюджету. Уже в 1996 році остаточно завершено формування структури ДКУ, яка отримала три рівні: Головне управління, ТО в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі та відділення в районах і містах. Головному управлінню ДКУ було передано функції фінансування від галузевих управлінь МФУ. Органи ДКУ почали забезпечувати перерахування коштів на здійснення видатків на рахунки міністерств і відомств, відкриті в установах банків. У 1997 році запроваджено казначейську систему виконання бюджету за видатками, що передбачала відкриття реєстраційних рахунків розпорядникам коштів у ДКУ та відкриття ЄКР в НБУ та в уповноважених банках.

3) 1998 - 1999 рр. - період розбудови і вдосконалення роботи ДКУ, на якому завершено перехід від відомчого до казначейського принципу виконання та передачу функцій перерахування коштів від МФУ до ДКУ'. У 1998 році запроваджено нову бюджетну класифікацію та План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевого бюджетів. Крім цього, здійснено лімітування видатків бюджету, введено контроль за розпорядниками коштів, розпочато експеримент щодо касового виконання бюджету за доходами. На кінець 1999 року казначейська система виконання бюджету охоплювала всіх розпорядників коштів на всіх управлінських рівнях, що дало можливість забезпечити оптимальні процедури для безперебійного надходження коштів розпорядникам, а останнім - можливість оперативного їх

використання. Створення такої системи дозволило консолідувати й інформаційні потоки по всій вертикалі, а також по горизонтальних структурах ДКУ, що забезпечило достовірний оперативний бюджетний облік та звітність.

4) 2000 - 2003 рр. - період оптимізації управління бюджетними коштами, коли було завершено перехід на казначейську систему виконання ДБУ і місцевих бюджетів. З 2001 року розпочинається робота по створенню Трансакційної автоматизованої системи казначейства (ТАСК) - системи реєстрації, обліку, організації платіжного документообігу, генерації звітності щодо фінансових операцій учасників БП. Ця система фактично є внутрішньою платіжною системою ДКУ і дозволяє отримувати реальну оперативну інформацію про грошові ресурси, ефективно управляти наявними ресурсами та забезпечувати їх оперативне використання, прозорість та контроль за цільовим використанням коштів.

5) 2004 - 2010 рр. період становлення бізнес-моделі ДКУ.

6) 2011 р. – поточний час – створення і розбудова ДКСУ відповідно до Указу Президента України від 13.04.2011 № 460/2011 «Про Положення про Державну казначейську службу України» як правонаступниці ДКУ.

ДКСУ вирішує такі завдання:

- підвищення ефективності використання бюджетних коштів;
- забезпечення цільової спрямованості, своєчасності і раціональності використання бюджетних коштів;
- формування достовірної і оперативної інформації про рух бюджетних коштів;
- організація оперативного обліку і контролю руху бюджетних коштів;
- забезпечення оптимального управління державним боргом;
- здійснення контролю за дотриманням вимог чинних нормативних та інструктивних документів.

До інших функцій Казначейства належать:

- контроль за цільовим спрямуванням коштів на стадії здійснення платежу;

- управління коштами бюджетів;
- облік доходів і видатків бюджетів;
- облік, обслуговування і погашення державного боргу;
- контроль за виконанням кошторисів доходів і видатків розпорядників коштів;
- підготовка звітності про виконання бюджетів;
- розмежування надходжень між бюджетами;
- стягнення коштів, що належать державному бюджету;
- управління поточними залишками коштів на казначейських рахунках;
- відкриття та обслуговування реєстраційних рахунків розпорядників коштів;
- здійснення оплати рахунків за дорученням розпорядників коштів;
- розроблення нормативних документів, які стосуються казначейського обслуговування бюджетів;
- забезпечення роботи власної інформаційно-обчислювальної системи та її взаємодії з відповідними системами НБУ, банків, ДПА, міністерств та відомств;
- проведення підбору та забезпечення підвищення кваліфікації кадрів;
- виконання інших функцій, передбачених законодавством. Здійснюючи такі функції, ДКУ зосереджує у своїх руках всі важелі УДФ і має виключний статус головного фінансового агента держави.

Міністерства і відомства мають право розподілу асигнувань за напрямками видатків коштів, затверджених у бюджеті. Органи ДКСУ не втручаються в права РБК, не здійснюють економічного та організаційного контролю за їхньою діяльністю.

Організаційна структура ДКСУ враховує адміністративно-територіальний устрій країни (рис. 1.2), що включає в себе апарат ДКСУ та 654 ТО, в тому числі: головні управління в АР Крим, областях, м. Києві та м. Севастополі – 27, управління у районах, районах у містах, містах обласного, республіканського значення – 627; з них такі, що функціонують – 591 (без

тимчасово окупованих територій в Донецькій, Луганській областях та АР Крим).

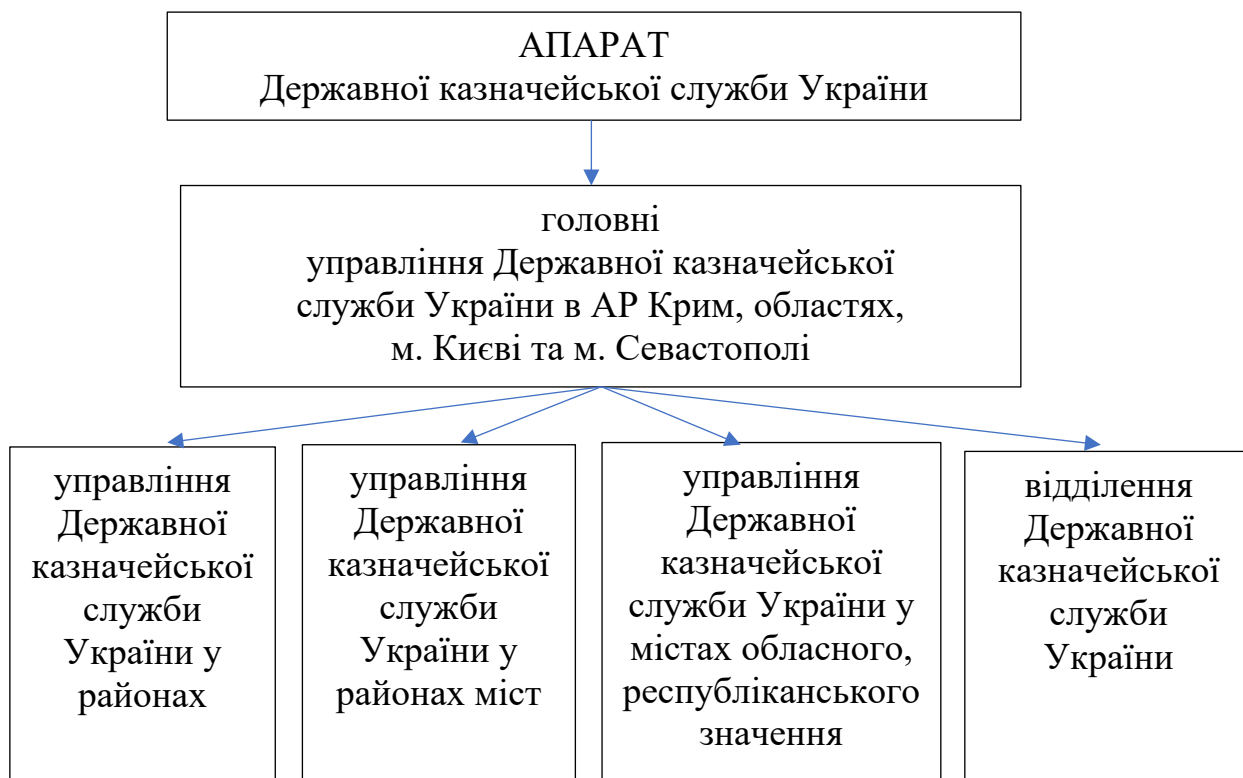

Рис. 1.2 – Організаційна структура ДКСУ

Джерело: сайт ДКСУ

ДКСУ організовує планово-фінансову роботу в апараті, його ТО, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку; контролює діяльність ТО; забезпечує режим державної таємниці та контроль за її збереженням; виконує завдання з мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави; організовує інформаційно-аналітичне забезпечення та автоматизацію діяльності; організовує ведення діловодства та архіву.

ДКСУ очолює Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади КМУ відповідно до законодавства про державну службу. Голова ДКСУ керує його діяльністю, виконує представницькі функції, вносить на розгляд МФУ: пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у

сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів; проекти нормативно-правових актів; плани роботи для затвердження; звітує про їх виконання. Голова ДКСУ затверджує за погодженням з МФУ структуру апарату; граничну чисельність ТО; призначає на посади та звільняє з посад керівників та заступників керівників ТО; забезпечує взаємодію із структурним підрозділом МФУ; призначає на посаду та звільняє з посади за погодженням з МФУ керівників і заступників керівників самостійних структурних підрозділів апарату; вносить подання щодо представлення державних службовців та працівників апарату Казначейства, його ТО до відзначення державними нагородами; розподіляє обов'язки між своїми заступниками; підписує накази Казначейства.

Голова ДКСУ має заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посаду та звільняються з посади КМУ відповідно до законодавства про державну службу. У ДКСУ може утворюватися колегія, інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

Граничну чисельність державних службовців та працівників ДКСУ затверджує КМУ, структуру апарату, штатний розпис та кошторис апарату - Голова ДКСУ за погодженням з МФУ.

ДКСУ є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в ДКСУ і банках.

Внутрішня типова структура управлінь і відділень відображає специфіку діяльності їх клієнтів і може мати певні відхилення, але, як правило, вона включає:

- відділ видатків та контролю за виконанням видатків;
- відділи обліку доходів державного і місцевих бюджетів;
- відділ бухгалтерського обліку і звітності;
- операційний відділ;
- розрахункова палата;
- відділ організації роботи та контролю підвідомчих органів;

- відділ кадрів;
- адміністративно-господарський відділ.

Середньооблікова чисельність працівників управлінь складає 80 -100 чол., відділень - до 50 чол. Чисельність органів ДКСУ проаналізовано у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Чисельність органів ДКСУ

Назва органу ДКСУ	Штатна	Середньо-облікова кількість штатних працівників	% плинності	Штатна	Середньо-облікова кількість штатних працівників	% плинності
	01.01.2020			01.01.2021		
Апарат ДКСУ	355	290	13	355	309	10
	2,67%	2,53%		2,67%	2,71%	
Головні управління ДКСУ в областях та м. Києві	3395	2829	8	3413	2925	11
	25,51%	24,68%		25,65%	25,68%	
Управління (відділення) ДКСУ у районах, районах у містах, містах обласного значення	9557	8343	8	9539	8155	12
	71,82%	72,79%		71,68%	71,60%	
Всього	13307	11462	9	13307	11389	11
	100,00%	100,00%		100,00%	100,00%	

Джерело: сайт ДКСУ

Протягом 2021 року чисельність штатних працівників ДКСУ не змінилася і склала 13307 осіб, проте середньооблікова кількість штатних

працівників скоротилася із 11462 осіб до 11389 осіб. Більше 71% персоналу працюють в Управліннях (відділеннях) ДКСУ у районах, районах у містах, містах обласного значення.

Основними функціями структурних підрозділів ДКСУ є реалізація законодавчої і нормативної бази та контроль за їх дотриманням, касове виконання державного бюджету, управління доходами бюджету, бухгалтерський облік та звітність, співпраця з органами податкової системи, доведення до РБК асигнувань, здійснення платежів з рахунків РБК.

В основі завдань і функцій ДКСУ лежать визначені у законах та інших нормативних документах такі його бюджетні повноваження:

- касове виконання державного і місцевих бюджетів;
- казначейське обслуговування позабюджетних фондів;
- ведення обліку руху бюджетних коштів;
- складання звітності про виконання бюджетів;
- управління бюджетними асигнуваннями РБК;
- удосконалення бухгалтерського обліку та звітності, підготовка та запровадження нормативних та інструктивних документів.

Виконання цих повноважень забезпечується належно організованою співпрацею ДКСУ з рядом структур виконавчої влади і банківською системою. Від органів державної і місцевої влади Казначейство отримує рішення щодо прийняття і виконання бюджету, встановлення пільг, особливого режиму оподаткування, розпорядження про розподіл коштів для здійснення видатків РБК відповідних бюджетів. Від фінансових органів, відповідно, -розпис доходів і видатків бюджету з помісячною розбивкою і деталізацією згідно з бюджетною класифікацією, дані про заліки, відстрочки, розстрочки, пільги для окремих категорій ПП. Органи ДПС зобов'язані подавати Казначейству перелік ПП, інформацію про заліки, відстрочки, розстрочки, пільги, про нез'ясовані платежі, рішення про повернення; органи КРУ - акти проведених ревізій; банківська система - щоденні виписки про рух та залишки коштів на ЄКР, звітність. Отримуючи надходження на відповідний субрахунок ЄКР у

вигляді податків чи бюджетних асигнувань, ДКСУ одразу ж проводить оплату рахунків підприємств і організацій, які виконали роботи чи надали послуги розпорядникам коштів. У цьому й полягає суть казначейського виконання бюджету. Органи ДКСУ оплачують рахунки після їх попереднього контролю у межах залишків коштів на підставі поданих розпорядниками коштів належно оформлених документів. Попередньо контролюється відповідність витрат бюджетному розпису і затвердженому кошторису доходів і видатків розпорядника коштів, а також достовірність підтверджувальних документів на здійснення платежів. Рух коштів за видатками реєструється по кожному розпоряднику та одержувачу бюджетних коштів на реєстраційних рахунках, які відкриваються їм у органах Казначейства за кодами бюджетної класифікації видатків.

У частині касового виконання бюджетів за доходами органи ДКСУ мають додаткові повноваження на відкриття рахунків з кожного виду надходжень згідно з бюджетною класифікацією за доходами, транзитні рахунки - ЄКР, розподіл доходів між бюджетами, повернення надмірно зарахованих до бюджету сум. За видатками - на бюджетний період відкривають реєстраційні рахунки розпорядникам коштів та ведуть реєстр останніх (табл. 1.4), здійснюють касове планування згідно з бюджетним розписом, оплачують витрати РБК. Як за доходами, так і за видатками ДКСУ здійснює бухгалтерський облік та складає звітність.

Органи ДКСУ, відповідно до своїх повноважень та при відповідних обставинах, мають право відмовити в оплаті рахунків, призупинити у встановленому порядку бюджетні асигнування, вилучити кошти до бюджету, зупинити операції або блокувати їх на термін від 10 до 30 днів.

Станом на 01.11.2022 Єдиного реєстру РБК та ОБК включено 66756 осіб, переважна їх більшість відноситься до місцевих бюджетів (56229 осіб, або 84,23%), у тому числі РБК – 34483 осіб, або 51,65%, ОБК – 21746 осіб, або 32,58%. Щодо ДБУ, то всього до Реєстру внесено 10527 осіб (15,77%), у т.ч. РБК - 9431 осіб (14,13%), ОБК – 1096 осіб (1,64%).

Таблиця 1.4

Інформація щодо кількості установ та організацій, включених до Єдиного реєстру РБК та ОБК станом на 01.11.2022

Код ГУДКСУ	Найменування ГУДКСУ	Державний бюджет			Місцеві бюджети			Разом
		Всього	Розпорядники	Одержувачі	Всього	Розпорядники	Одержувачі	
01	ГУДКСУ в Автономній Республіці Крим	655	553	102	1 861	1 382	479	2 516
02	ГУДКСУ у Вінницькій області	358	339	19	3 504	2 655	849	3 862
03	ГУДКСУ у Волинській області	226	207	19	1 667	1 061	606	1 893
04	ГУДКСУ у Дніпропетровській області	514	473	41	3 903	1 720	2 183	4 417
05	ГУДКСУ у Донецькій області	747	652	95	4 778	2 203	2 575	5 525
06	ГУДКСУ у Житомирській області	435	416	19	2 385	1 438	947	2 820
07	ГУДКСУ у Закарпатській області	256	234	22	1 765	1 279	486	2 021
08	ГУДКСУ у Запорізькій області	358	332	26	2 941	1 459	1 482	3 299
09	ГУДКСУ в Івано-Франківській області	304	278	26	2 334	1 501	833	2 638
10	ГУДКСУ у Київській області	406	360	46	1 735	1 007	728	2 141
11	ГУДКСУ у Кіровоградській області	259	243	16	1 790	1 376	414	2 049
12	ГУДКСУ у Луганській області	464	424	40	2 213	1 659	554	2 677
13	ГУДКСУ у Львівській області	530	476	54	3 484	1 997	1 487	4 014
14	ГУДКСУ у Миколаївській області	289	259	30	1 477	1 044	433	1 766
15	ГУДКСУ в Одеській області	555	518	37	2 575	1 689	886	3 130
16	ГУДКСУ у Полтавській області	287	271	16	2 115	1 394	721	2 402
17	ГУДКСУ у Рівненській області	285	268	17	2 264	1 395	869	2 549
18	ГУДКСУ у Сумській області	242	229	13	1 546	1 051	495	1 788
19	ГУДКСУ у Тернопільській області	202	185	17	1 054	616	438	1 256
20	ГУДКСУ у Харківській області	531	500	31	2 134	1 292	842	2 665
21	ГУДКСУ у Херсонській області	383	363	20	1 871	1 313	558	2 254
22	ГУДКСУ у Хмельницькій області	294	277	17	1 916	1 420	496	2 210
23	ГУДКСУ у Черкаській області	236	218	18	1 433	791	642	1 669
24	ГУДКСУ у Чернівецькій області	191	169	22	727	421	306	918
25	ГУДКСУ у Чернігівській області	264	238	26	1 002	648	354	1 266
26	ГУДКСУ у м.Києві	990	717	273	1 404	475	929	2 394
27	ГУДКСУ у м.Севастополі	169	139	30	351	197	154	520
28	ДКСУ	97	93	4	0	0	0	97
Разом		10 527	9 431	1 096	56 229	34 483	21 746	66 756

Джерело: сайт ДКСУ

ДКСУ надає кваліфіковані електронні довірчі послуги; забезпечує функціонування системи дистанційного обслуговування “Клієнт казначейства - Казначейство”, автоматизованої системи подання електронної звітності клієнтами Казначейства «Є-звітність».

На офіційному державному веб-порталі з відкритими даними про використання РБК та ОБК публічних коштів (*Spending*) представлено 77811247 документів, їх структуру представлено на рис.1.3.

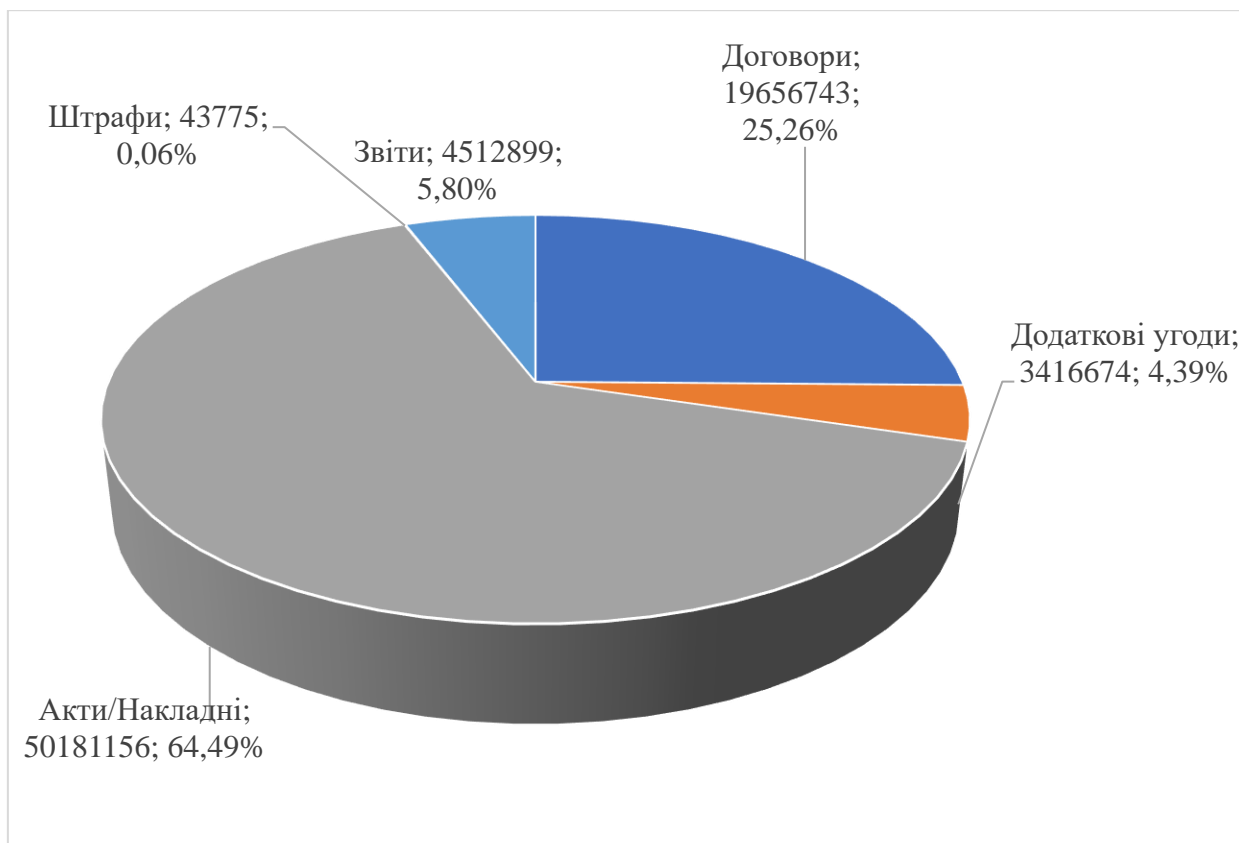

Рис. 1.3 – Склад і структура документів, оприлюднених на офіційному державному веб-порталі з відкритими даними про використання РБК та ОБК публічних коштів

Джерело: *Spending*

Найбільша питома вага приходить на акти/накладні (майже 65%) і договори (більше 25%). Найбільшу активність на порталі *Spending* (табл. 1.5) демонструють відвідувачі з м. Києва (12,04%), та трьох областей: Львівська обл. (8.73 %), Дніпропетровська (8.55 %), Полтавська обл. (6.08 %).

Таблиця 1.5

Активність відвідувачів порталу

№	РЕГІОН	Вага, %	№	РЕГІОН	Вага, %
1	м. Київ	12.04 %	14	Житомирська обл.	3.38 %
2	Львівська обл.	8.73 %	15	Івано-Франківська обл.	3.24 %
3	Дніпропетровська обл.	8.55 %	16	Кіровоградська обл.	3.20 %
4	Полтавська обл.	6.08 %	17	Тернопільська обл.	3.05 %
5	Одеська обл.	4.76 %	18	Донецька обл.	2.58 %
6	Вінницька обл.	4.67 %	19	Чернігівська обл.	2.51 %
7	Харківська обл.	4.38 %	20	Закарпатська обл.	2.31 %
8	Хмельницька обл.	4.15 %	21	Миколаївська обл.	2.25 %
9	Сумська обл.	3.94 %	22	Волинська обл.	2.21 %
10	Київська обл.	3.77 %	23	Чернівецька обл.	1.66 %
11	Черкаська обл.	3.49 %	24	Херсонська обл.	1.34 %
12	Рівненська обл.	3.42 %	25	Луганська обл.	0.90 %
13	Запорізька обл.	3.38 %	26	АР Крим	0.01 %

Джерело: *Spending*

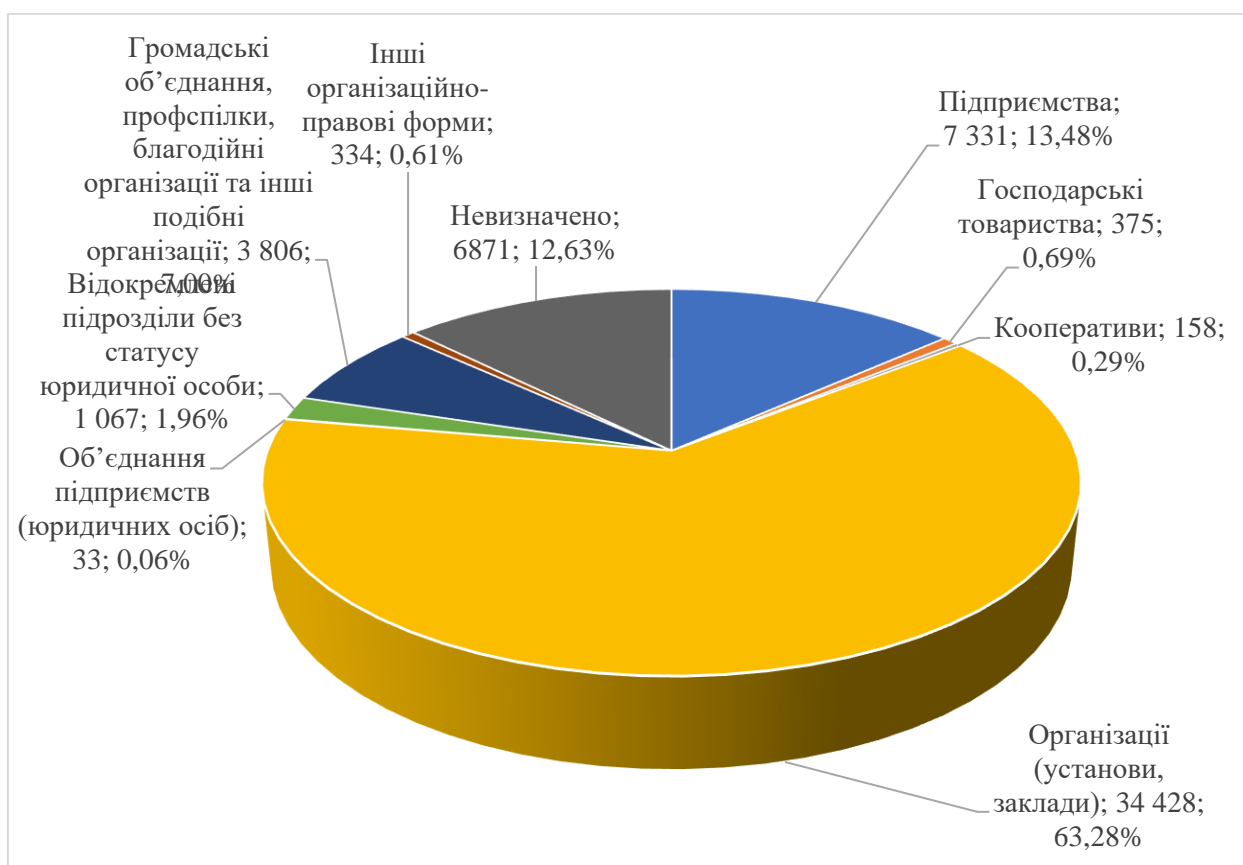

Рис. 1.4 – Склад і структура користувачів порталу *Spending*

Джерело: *Spending*

У структурі користувачів порталу найбільша питома вага приходить на організації (установи, заклади) - 63,28%, а також підприємства (13,48%).

Висновки до розділу 1

1. Дослідження теоретичних основ становлення і розвитку Казначейського обслуговування бюджету дозволило встановити, що основною її ознакою є акумулювання всіх бюджетних коштів на ЄКР, що поєднує в собі систему рахунків, які діють у єдиному режимі і через який органи ДКСУ роблять операції по доходах і видаткам. До принципів організації виконання бюджету відносяться: забезпечення повного і своєчасного надходження доходів, фінансування пропозицій, затверджених бюджетом, дотримання режиму економії витрати коштів, забезпечення ефективного контролю за правильним використанням бюджетних коштів. Основним оперативним документом для керівництва виконання бюджету є розпис доходів і витрат, на основі якої розподіляються доходи і витрати бюджету по підрозділах бюджетної класифікації.

2. Організаційна структура ДКСУ враховує адміністративно-територіальний устрій країни і включає в себе апарат ДКСУ та 654 ГО, в тому числі: головні управління в АР Крим, областях, м. Києві та м. Севастополі – 27, управління у районах, районах у містах, містах обласного, республіканського значення – 627; з них такі, що функціонують – 591 (без тимчасово окупованих територій в Донецькій, Луганській областях та АР Крим).

3. ДКСУ очолює Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади КМУ відповідно до законодавства про державну службу. Голова ДКСУ має заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посаду та звільняються з посади КМУ відповідно до законодавства про державну службу. У ДКСУ може утворюватися колегія, інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

4. Протягом 2021 року чисельність штатних працівників ДКСУ не змінилася і склала 13307 осіб, проте середньооблікова кількість штатних працівників скоротилася із 11462 осіб до 11389 осіб. Більше 71% персоналу

працюють в Управліннях (відділеннях) ДКСУ у районах, районах у містах, містах обласного значення.

5. Станом на 01.11.2022 Єдиного реєстру РБК та ОБК включено 66756 осіб, переважна їх більшість відноситься до місцевих бюджетів (56229 осіб, або 84,23%), у тому числі РБК – 34483 осіб, або 51,65%, ОБК – 21746 осіб, або 32,58%. Щодо ДБУ, то всього до Реєстру внесено 10527 осіб (15,77%), у т.ч. РБК - 9431 осіб (14,13%), ОБК – 1096 осіб (1,64%).

6. ДКСУ надає кваліфіковані електронні довірчі послуги; забезпечує функціонування системи дистанційного обслуговування “Клієнт казначейства - Казначейство”, автоматизованої системи подання електронної звітності клієнтами Казначейства «Є-звітність». На офіційному державному веб-порталі з відкритими даними про використання РБК та ОБК публічних коштів (*Spending*) представлено 77811247 документів. Найбільша їх питома вага приходить на акти/накладні (майже 65%) і договори (більше 25%). Найбільшу активність на порталі *Spending* демонструють відвідувачі з м. Києва (12,04%), та трьох областей: Львівська обл. (8.73 %), Дніпропетровська (8.55 %), Полтавська обл. (6.08 %). У структурі користувачів порталу найбільша питома вага приходить на організації (установи, заклади) - 63,28%, а також підприємства (13,48%).

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО КОНТРОЛЮ

2.1. Аналіз доходів Державного бюджету України

Інформаційною основою аналізу доходів ДБУ є дані Державного веб-порталу бюджету для громадян (<https://openbudget.gov.ua/>) протягом 2018-2022 років.

У 2018 році ДБУ відповідно до уточненого річного плану був виконаний на 98,05%, у т.ч. по податкових надходженнях – на 99,18%, неподатковим – на 96,08%, від органів державного управління – на 98,17% (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Аналіз виконання доходів Державного бюджету України у 2018 році

Код	Найменування	Річний план, грн.		Виконано за період, грн.	Виконання до уточненого річного плану, %
		Початковий	Уточнений		
	РАЗОМ	917998866400	946558818531	928108347640	98,05
10000000	Податкові надходження	760016406700	760016406700	753815645723	99,18
20000000	Неподаткові надходження	144990800700	171387082049	164676540173	96,08
30000000	Доходи від операцій з капіталом	345251700	473564239	657530056	138,84
41000000	Від органів державного управління	5406499900	7441858143	7306282059	98,17
42000000	Від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	2372523800	2372523800	1464846050	61,74
50000000	Цільові фонди	4867383600	4867383600	187503578	3,85

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Це більшим було невиконання надходжень від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, оскільки процент виконання склав лише 61,74; надходження у цільові фонди були виконані лише на 3,85%. Єдиною статтею, надходження за якою перевищували плановий обсяг на 38,84%, були доходи від операцій з капіталом.

Основу доходів ДБУ у 2018 році становили податкові надходження з часткою 81,22% (рис. 2.1).

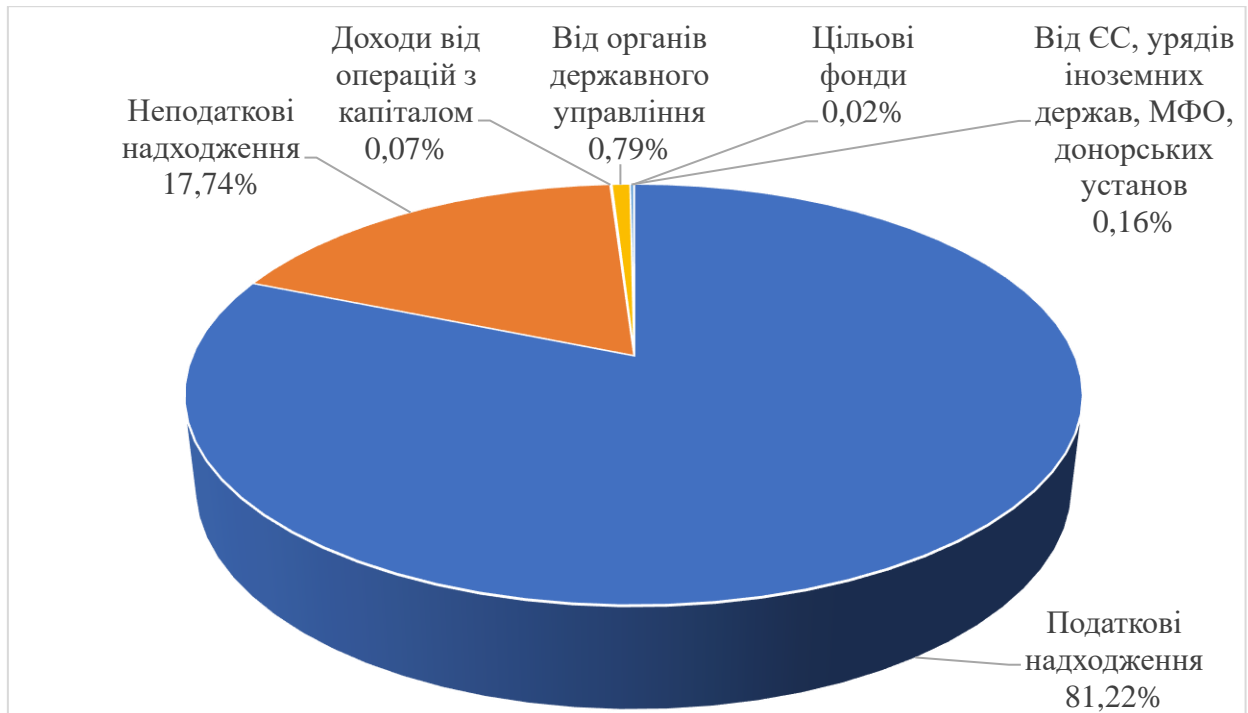

Рис. 2.1. Структура доходів ДБУ у 2018 році

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

У 2019 році ДБУ відповідно до уточненого річного плану був виконаний на 96,34%, у т.ч. по податкових надходженнях – на 94,45%, неподатковим – на 106,04%, від органів державного управління – на 98,66% (табл. 2.2). Покращився стан виконання надходжень від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, який збільшився до 73,92%, також було ліквідовано суттєве відставання надходжень від цільових фондів і план був перевиконаний на 2,50%. Натомість доходи від операцій з капіталом були виконані найменшою мірою – на 14,81%.

Таблиця 2.2

Аналіз виконання доходів Державного бюджету України у 2019 році

Код	Найменування	Річний план, грн.		Виконано за період, грн.	Виконання до уточненого річного плану, %
		Початковий	Уточнений		
	РАЗОМ	1007303177900	1036115051759	998278940958	96,34
10000000	Податкові надходження	840597280700	846728383587	799776041375	94,45
20000000	Неподаткові надходження	155382046500	176038484330	186684170756	106,04
30000000	Доходи від операцій з капіталом	1235326100	1235326100	183031141	14,81
41000000	Від органів державного управління	6819123700	8843456843	8725021215	98,66
42000000	Від ЄС, урядів іноземних держав, МФО, донорських установ	1541911800	1541911800	1139869234	73,92
50000000	Цільові фонди	1727489100	1727489100	1770807236	102,50

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Основу доходів ДБУ у 2019 році становили податкові надходження з часткою 80,12% (рис. 2.2).

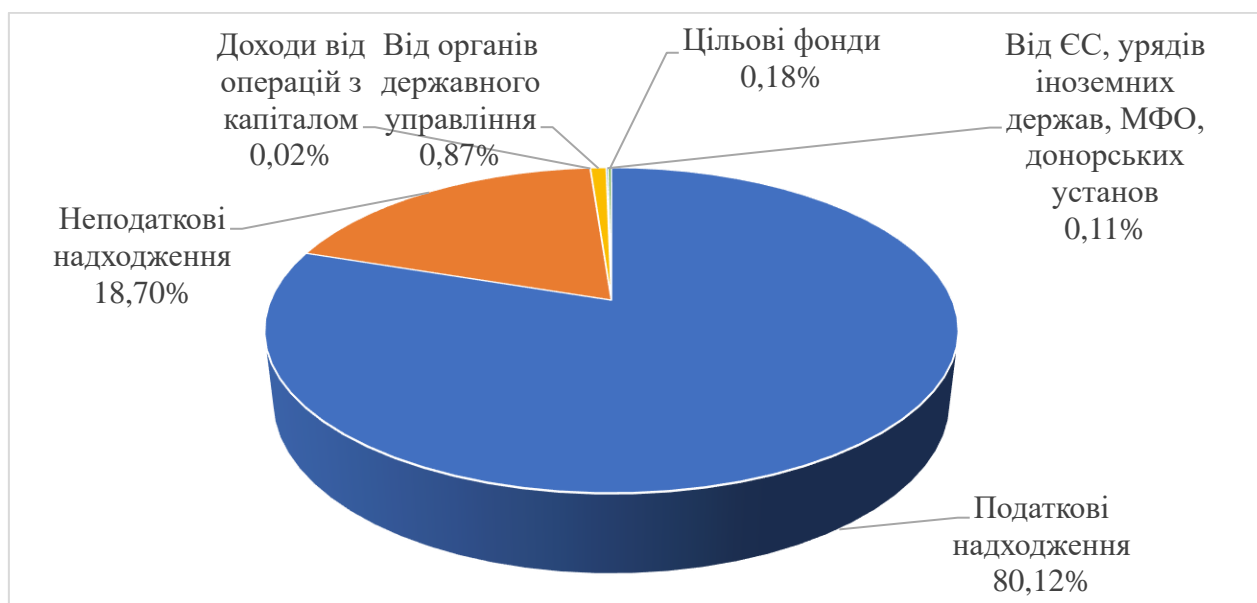

Рис. 2.2. Структура доходів ДБУ у 2019 році

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

У 2020 році ДБУ відповідно до уточненого річного плану був виконаний на 100,84%, у т.ч. по податкових надходженнях – на 103%, неподатковим – на 93,67%, від органів державного управління – на 98,84% (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз виконання доходів Державного бюджету України у 2020 році

Код	Найменування	Річний план, грн.		Виконано за період, грн.	Виконання до уточненого річного плану, %
		Початковий	Уточнений		
	РАЗОМ	1022051935000	1066983797761	1076016682170	100,84
10000000	Податкові надходження	826263914200	826263914200	851115641024	103
20000000	Неподаткові надходження	184418133900	227331078650	212946933624	93,67
30000000	Доходи від операцій з капіталом	660823300	660823300	79383686	12,01
41000000	Від органів державного управління	8763448900	10782366911	10658004978	98,84
42000000	Від ЄС, урядів іноземних держав, МФО, донорських установ	1756136500	1756136500	1029651014	58,63
50000000	Цільові фонди	189478200	189478200	187067843	98,72

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Погіршився стан виконання надходжень від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, який зменшився до 58,63%, також намітилося відставання надходжень від цільових фондів і план був недовиконаний на 1,28%. Як і в минулому році, доходи від операцій з капіталом були виконані найменшою мірою – на 12,01%.

Основу доходів ДБУ у 2020 році становили податкові надходження з часткою 79,1% (рис. 2.3).

У 2021 році ДБУ відповідно до уточненого річного плану був виконаний на 101,22%, у т.ч. по податкових надходженнях – на 103,48%, неподатковим – на 89,65%, від органів державного управління – на 99,21% (табл. 2.4).

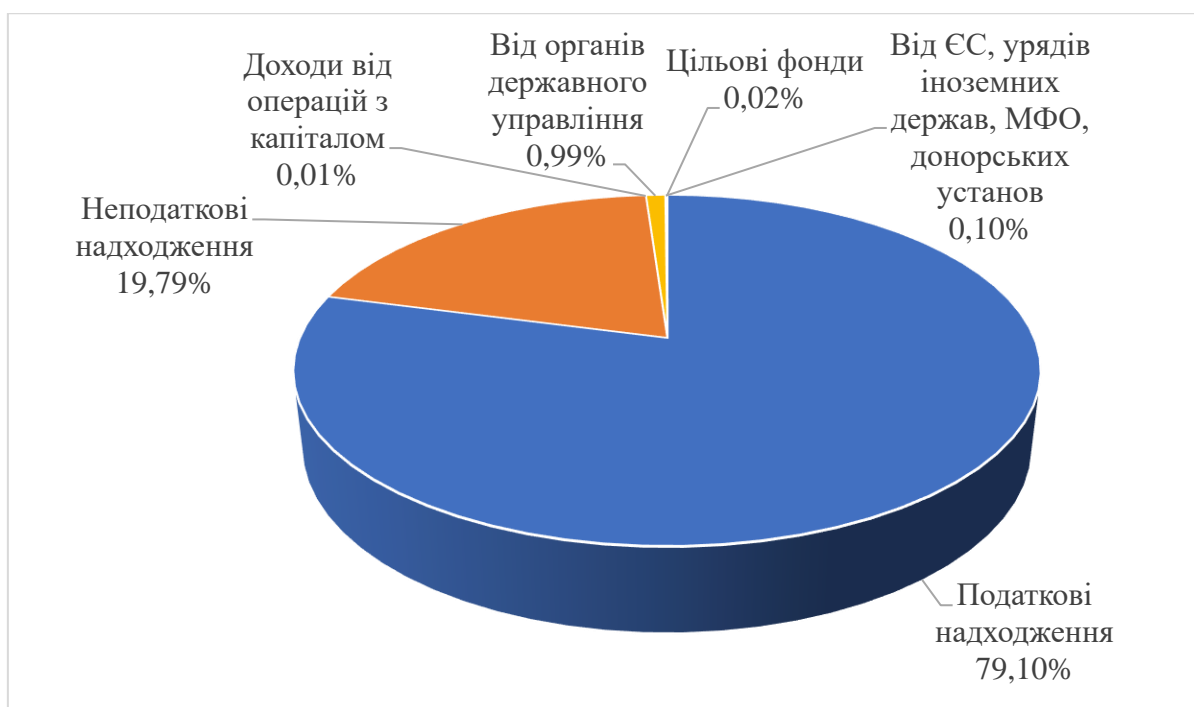

Рис. 2.3. Структура доходів ДБУ у 2020 році

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Таблиця 2.4

Аналіз виконання доходів Державного бюджету України у 2021 році

Код	Найменування	Річний план, грн.		Виконано за період, грн.	Виконання до уточненого річного плану, %
		Початковий	Уточнений		
	РАЗОМ	1206726126300	1281143236747	1296852920787	101,22
10000000	Податкові надходження	1057822338500	1069790074200	1107090887306	103,48
20000000	Неподаткові надходження	135427237900	195586585673	175357965232	89,65
30000000	Доходи від операцій з капіталом	923330900	923330900	328667172	35,59
41000000	Від органів державного управління	10386230300	12676257274	12576114971	99,21
42000000	Від ЄС, урядів іноземних держав, МФО, донорських установ	1966331300	1966331300	1289861293	65,60
50000000	Цільові фонди	200657400	200657400	209424813	104,36

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Принципово не змінився стан виконання надходжень від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, який становить 65,60%, також було ліквідовано відставання надходжень від цільових фондів і план був перевиконаний на 4,36%. Як і в минулому році, доходи від операцій з капіталом були виконані найменшою мірою – на 35,59%.

Основу доходів ДБУ у 2021 році становили податкові надходження з часткою 85,37% (рис. 2.4).

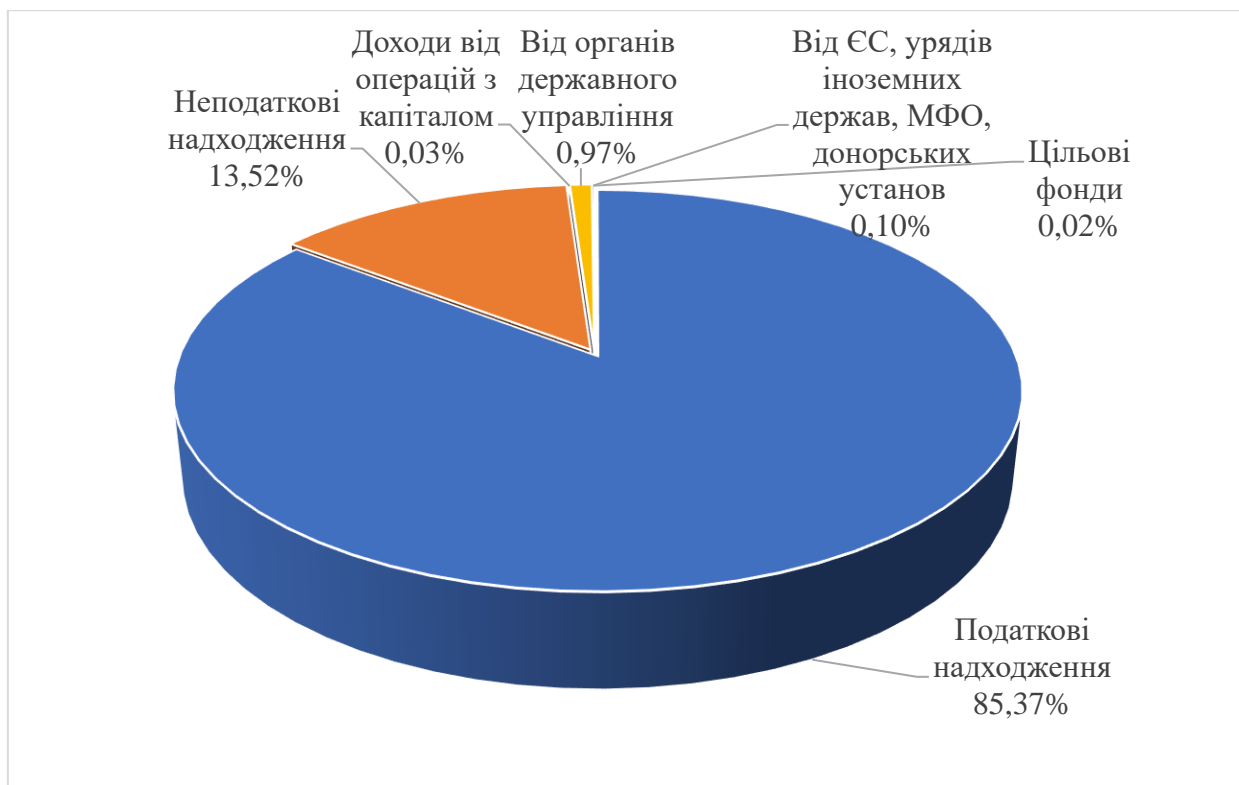

Рис. 2.4. Структура доходів ДБУ у 2021 році

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

У 2022 році ситуація значно погіршилася, ДБУ відповідно до уточненого річного плану був виконаний лише на **75,12%**, у т.ч. по податкових надходженнях – на 57%, неподатковим – на 68,65%, від органів державного управління – на 39,75% (табл. 2.5). Принципово змінився стан виконання надходжень від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, який становить 261,6%, також відновилося відставання надходжень від цільових фондів і план був виконаний лише на 62,5%. Як і в минулому році, доходи від операцій з капіталом були невиконані – на 53,22%.

Таблиця 2.5

Аналіз виконання доходів Державного бюджету України за 9 міс. 2022 року

Код	Найменування	Річний план, грн.		Виконано за період, грн.	Виконання до уточненого річного плану, %
		Початковий	Уточнений		
	РАЗОМ	1553029918600	1666213327001	1251823074356	75,12
10000000	Податкові надходження	1204081760600	1204081760600	686327393781	57
20000000	Неподаткові надходження	205960753600	315785413464	216794797000	68,65
30000000	Доходи від операцій з капіталом	1124792400	1124792400	598664629	53,22
41000000	Від органів державного управління	10794397900	14153146437	5626804448	39,75
42000000	Від ЄС, урядів іноземних держав, МФО, донорських установ	130867556700	130867556700	342350002408	261,6
50000000	Цільові фонди	200657400	200657400	125412091	62,5

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Основу доходів ДБУ у 2022 році становили податкові надходження з часткою 85,37% (рис. 2.5).

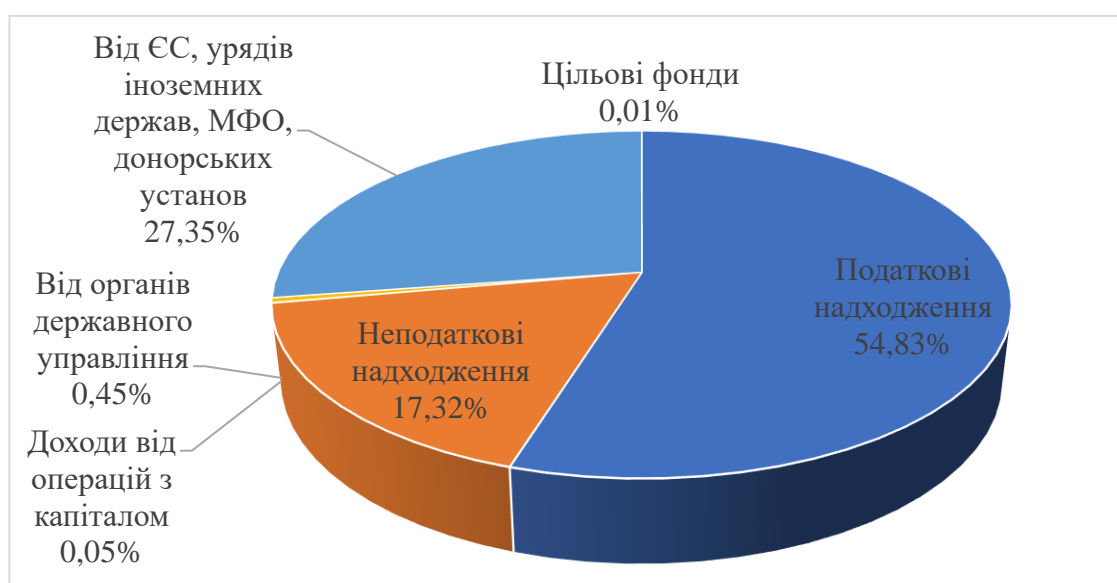

Рис. 2.5. Структура доходів ДБУ у 2022 році

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

На рис. 2.6 наведено динаміку доходів ДБУ, при цьому доходи 2022 року були приведені до річного очікуваного рівня.

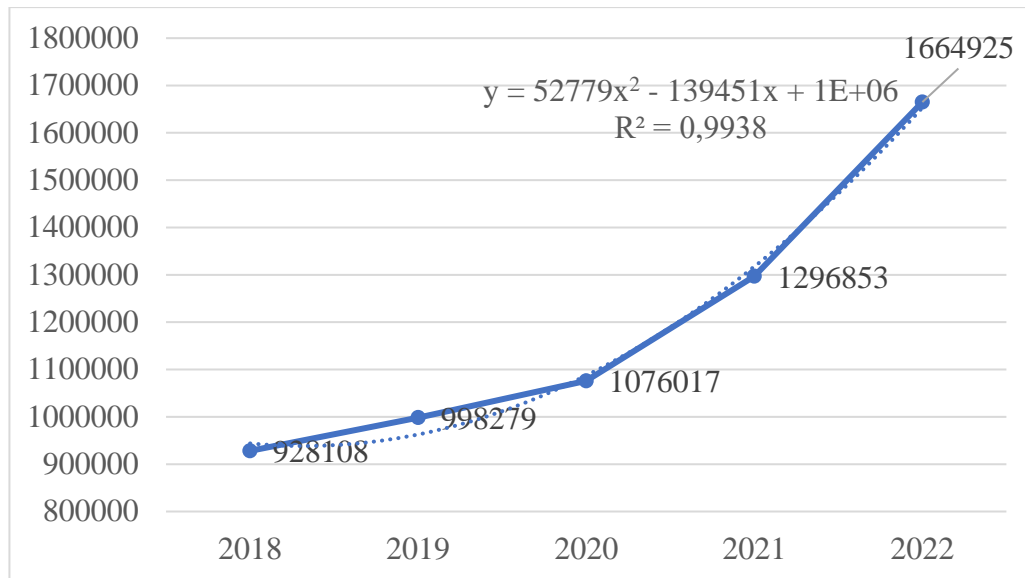

Рис. 2.6 - Динаміка доходів ДБУ, млн. грн.

Джерело: власні розрахунки

Динаміка з високим ступенем імовірності описується поліноміальним трендом з коефіцієнтом множинної детермінації, який становить 0,9938.

Рахунки для зарахування доходів відкриваються на балансі обласного управління ДКСУ. Платники податків здійснюють належні платежі через банківські установи, в яких вони обслуговуються, у безготівковій або готівковій формі. При безготівковій формі оплати, розрахункові документи, що подаються до банківської установи, мають бути оформлені відповідно до вимог Інструкції Національного банку України «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті».

Операції з обробки платежів здійснюються в такій послідовності:

- повернення зайво або помилково сплачених коштів;
- відшкодування платникам податку на додану вартість за рахунками державного бюджету;
- розподіл коштів між бюджетами різних рівнів відповідно до нормативно-правових актів;
- відрахування дотацій місцевим бюджетам за рахунками державного

бюджету;

- перерахування до державного бюджету коштів, що передаються з місцевих бюджетів - фондів;

- відрахування дотацій і субвенцій відповідним бюджетам.

Платежі до бюджету, які, відповідно до закону України про ДБУ на відповідний рік, є доходами загального фонду бюджету, зараховуються безпосередньо на аналітичні рахунки, відкриті в управліннях ДКСУ за балансовим рахунком 3111 «Надходження до загального фонду державного бюджету» Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевого бюджетів. Інформація про надходження та повернення зайво або помилково сплачених платежів одночасно відображається на рахунку 6111 «Доходи загального фонду державного бюджету». Кредитовий залишок за рахунком 6111 дає інформацію про надходження до загального фонду ДБУ з початку року з врахуванням повернених платежів та відшкодованих сум податку на додану вартість. Повернення зайво чи помилково сплачених платежів, які є доходами загального фонду ДБУ, здійснюється обласним управлінням ДКСУ на підставі висновків ДПС.

Платежі до бюджету, які, відповідно до закону України «Про ДБУ» України на відповідний рік, віднесені до спеціальних фондів, зараховуються на аналітичні рахунки, відкриті в управлінні ДКСУ за балансовим рахунком 3121 «Надходження коштів спеціального фонду ДБУ, які направляються на спеціальні видатки». Інформація щодо надходження і повернення платежів одночасно відображається на рахунку 6112 - за доходами спеціального фонду ДБУ. Кредитовий залишок цього рахунку дає інформацію про надходження коштів з урахуванням повернення по кожному виду доходів.

2.2. Аналіз витрат Державного бюджету України

Інформаційною основою аналізу витрат ДБУ є Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затверджений Наказом

Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407.

Підставою для фінансування витрат ДБУ здійснюється на підставі річного розпису, помісячного розпису асигнувань загального фонду державного бюджету за територіями, у розрізі РБК нижчого рівня для кожного управління. Порядок доведення асигнувань показано на рис. 2.7.

Рис. 2.7. Схема доведення обсягів асигнувань у Державному Казначействі України

Джерело: власна розробка

РБК усіх рівнів наступного робочого дня після отримання витягу з розпису подають затверджені кошториси доходів та видатків і плани асигнувань відповідним органам ДКСУ, де вони звіряються з даними розпису, відображаються на відповідних бухгалтерських рахунках, про що на оригіналі цих документів ставиться відбиток штампа. У разі невідповідності кошторисів і планів асигнувань витягові, розпорядники приводять зазначені документи у відповідність з ним. До кошторису додається зведення показників спеціального фонду кошторису на відповідний рік, яке відображається на рахунках позабалансового обліку.

Доведені обсяги бюджетних призначень є підставою для прийняття розпорядниками та одержувачами коштів зобов'язань на здійснення бюджетних видатків, які в обов'язковому порядку повинні бути враховані при затвердженні кошторису, плану асигнувань бюджетної установи та плану використання бюджетних коштів одержувачів. ДКСУ здійснює тільки ті операції за видатками розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету, які відповідають затвердженим кошторисам, планам асигнувань та планам використання бюджетних коштів, що взяті у нього на облік.

ДКУ реєструє розподіли виділених бюджетних асигнувань у журналі реєстрації. Отримані розподіли (за підписом керівника та головного бухгалтера) перевіряються щодо відповідності вказаних у них сум залишкам на відповідних рахунках, залишкам невикористаних асигнувань розпорядників нижчого рівня та одержувачів, включених до розподілу за даними бухгалтерського обліку, невиконаним зареєстрованим фінансовим зобов'язанням та наданій мережі. Контроль здійснюється в автоматичному режимі. У разі невідповідності розподіл повертається головному розпоряднику на доопрацювання у день його подання з відміткою про причини відмови. Перевірені розподіли групуються за територіями. Складаються реєстри на виділення бюджетних асигнувань, які передаються територіальним управлінням. На підставі реєстрів складається і затверджується зведений реєстр у розрізі управлінь ДКСУ.

На рис. 2.8 подано типову схему організації роботи у обласному управлінні ДКСУ з доведення фінансування.

Рис. 2.8. Організація доведення фінансування в ГУДКСУ в областях

Джерело: власна розробка

Дані про залишки коштів на рахунках, відкритих в окремих терито-

ріальних управліннях, та платіжного календаря відповідної області служать підставою для прийняття рішення про підкріплення коштами. Підставою для перерахування коштів є належно оформлене розпорядження.

Управління ДКСУ на підставі реєстрів готує меморіальні документи щодо зарахування виділених бюджетних асигнувань на відповідні рахунки розпорядників, одержувачів коштів, надають останнім виписки з рахунків за результатами попереднього операційного дня. Облік здійснених операцій проводиться щоденно. Інформація подається до ДКСУ засобами електронної пошти у визначені терміни. На спеціальні реєстраційні рахунки РБК зараховуються кошти, що надходять як від вищих та підвідомчих установ, так і від будь-яких інших юридичних та фізичних осіб на утримання, виконання певних доручень, здійснення певних видатків, поновлення касових видатків тощо. Кошти, що надходять безпосередньо на рахунки РБК, вважаються доходами спеціального фонду державного бюджету або коштами, що відносяться на відновлення касових видатків.

Усі суми коштів, що надходять готівкою в каси установ, повинні бути зараховані на спеціальні реєстраційні рахунки установ в органах ДКСУ. Спеціальні реєстраційні рахунки відкриваються розпорядникам коштів державного бюджету та одержувачам, для яких передбачені видатки зі спеціального фонду державного бюджету, для обліку доходів і видатків, затверджених їх кошторисами доходів та видатків.

Кошти спеціального фонду ДБУ, що надійшли як власні надходження установ та субвенції, зараховуються на спеціальні реєстраційні рахунки без конкретизації за кодами економічної класифікації видатків, однак видатки здійснюються згідно з кошторисом за конкретними кодами економічної класифікації видатків з урахуванням внесених змін до розпису за спеціальним фондом ДБУ.

Розпорядники коштів зі своїх спеціальних реєстраційних рахунків, на яких обліковуються власні надходження, можуть здійснювати перерахування вищим та підвідомчим установам і організаціям коштів, які не передбачені

кошторисами доходів і видатків. Перерахування таких коштів здійснюється ДКСУ за платіжними дорученнями РБК і відображається як отримання або зменшення доходів.

Інші видатки зі спеціальних реєстраційних рахунків РБК та видатки за іншими доходами спеціального фонду проводяться у порядку, встановленому для загального фонду ДБУ.

Проведений аналіз показав, що найбільші помилки, які допускають розпорядники бюджетних коштів при здійсненні видатків це:

1. Відсутність кошторису та (або) супроводжувальних документів
3. Нецільове використання бюджетних коштів
4. Відсутня сума податку на додану вартість або напис «без податку на додану вартість»
5. Помилки в реквізитах ОБК
6. Завіряють відбитком печатки та підписом відповідальних осіб платника не перший примірник, а другий.

У табл. 2.6 наведено аналіз виконання видатків ДБУ протягом 2018-9 міс. 2022 року.

Таблиця 2.6

Аналіз виконання видатків ДБУ протягом 2018-9 міс. 2022 року.

Код	Найменування	Уточнений річний план	Виконано за період	Виконання до уточненого річного плану, %
1	2	3	4	5
		2018		
	РАЗОМ	1034136148377.59	985841959312.90	95.32
2000	Поточні видатки	942537251024.06	916042263108.67	97.18
3000	Капітальні видатки	91090352811.53	69799696204.23	76.62
9000	Нерозподілені видатки	508544542	0	0
		2019		
	РАЗОМ	1129163077226,48	1072891487454,96	95,01
2000	Поточні видатки	1029999619077,90	998942589665,03	96,98
3000	Капітальні видатки	98560544094,58	73948897789,93	75,02

Закінчення табл. 2.6

1	2	3	4	5
9000	Нерозподілені видатки	602914054,00	0,00	0,00
2020				
	РАЗОМ	1355276918117,72	1288016706161,71	95,03
2000	Поточні видатки	1240038434296,53	1193194803595,48	96,22
3000	Капітальні видатки	112404266798,19	94821902566,23	84,35
9000	Нерозподілені видатки	2834217023,00	--	0,00
2021				
	РАЗОМ	1544156113027,96	1490258911358,77	96,50
2000	Поточні видатки	1385752823024,78	1356168434053,69	97,86
3000	Капітальні видатки	156811645725,18	134090477305,08	85,51
9000	Нерозподілені видатки	1591644278,00	--	0,00
9 міс. 2022				
	РАЗОМ	2762490514166,65	1746859492404,17	63,23
2000	Поточні видатки	2645325938017,55	1714690131588,87	64,81
3000	Капітальні видатки	111608099297,10	32169360815,30	28,82
9000	Нерозподілені видатки	5556476852,00	0,00	0,00

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Протягом всього аналізованого періоду план виконання видатків не виконувався, особливо в частині капітальних видатків. Катастрофічною є ситуація за 9 міс. 2022 року, коли план поточних видатків виконаний на 64,81%, а капітальних – на 28,82%. Аналіз видатків ДБУ за функціональною класифікацією видатків (табл. 2.7) свідчить, що у 2021 році вони були виконані на 96,5%, за 9 міс. 2022 – на 63,23%.

Загальна сума трансакцій ДКСУ за час її існування склала 22403,7 млрд. грн. (рис. 2.9).

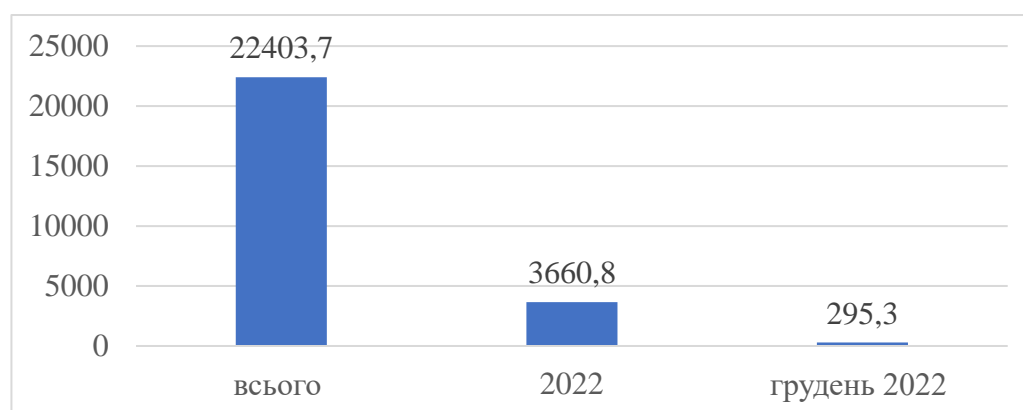

Рис. 2.9 – Суми трансакцій ДКСУ, млрд. грн.

Джерело: <https://spending.gov.ua/new/statistics/transactions>

А кількість трансакцій – 231,2 млн. шт. (табл. 2.10).

Таблиця 2.7

Аналіз видатків ДБУ за функціональною класифікацією видатків

Код	Найменування	Початковий річний план	Уточнений річний план	Виконано за період	Виконання до уточненого річного плану, %
		2021			
	РАЗОМ	144434205220000	154415611302796	149025891135877	96,5
0100	Загальнодержавні функції	22247137970000	21614963942460	20664313647874	95,6
0200	Оборона	12316317130000	12881942459132	12752725429340	98,99
0300	Громадський порядок, безпека та судова влада	16738711760000	17944368006486	17440959356724	97,19
0400	Економічна діяльність	13906783359000	19148539478115	18098985258036	94,51
0500	Охорона навколишнього природного середовища	864110250000	937246698980	820022551205	87,49
0600	Житлово-комунальне господарство	36473740000	36473740000	16405331943	44,97
0700	Охорона здоров'я	16726681220000	17594793182948	17050517304066	96,9
0800	Духовний та фізичний розвиток	1883228571000	1789672251440	1597033084820	89,23
0900	Освіта	6429084530000	7042763544759	6383712398288	90,64
1000	Соціальний захист та соціальне забезпечення	33340457820000	34103808971676	33927887425886	99,48
0180	Міжбюджетні трансферти	19945218870000	21321039026800	20273329347695	95,08
		9 міс. 2022			
	РАЗОМ	264814761280000	276249051416665	174685949240417	63,23
0100	Загальнодержавні функції	44850804110000	22189000161153	13697499030348	61,73
0200	Оборона	63261471520000	90869527942156	70061749053894	77,1
0300	Громадський порядок, безпека та судова влада	29059361320000	41995241039801	27618732588269	65,76
0400	Економічна діяльність	33380081120000	31285165161611	3926432902729	12,55
0500	Охорона навколишнього природного середовища	939065970000	577385503282	286363281857	49,59
0600	Житлово-комунальне господарство	116876380000	66125859100	3451066958	5,21
0700	Охорона здоров'я	19348840090000	19908198444058	12749298348046	64,04
0800	Духовний та фізичний розвиток	2102783880000	1244575299324	755130377605	60,67
0900	Освіта	7148221050000	6811143798972	4056046966418	59,55
1000	Соціальний захист та соціальне забезпечення	43608340410000	43775878664408	31268890897994	71,42
0180	Міжбюджетні трансферти	20998915430000	17526809542800	10262354726299	58,55

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

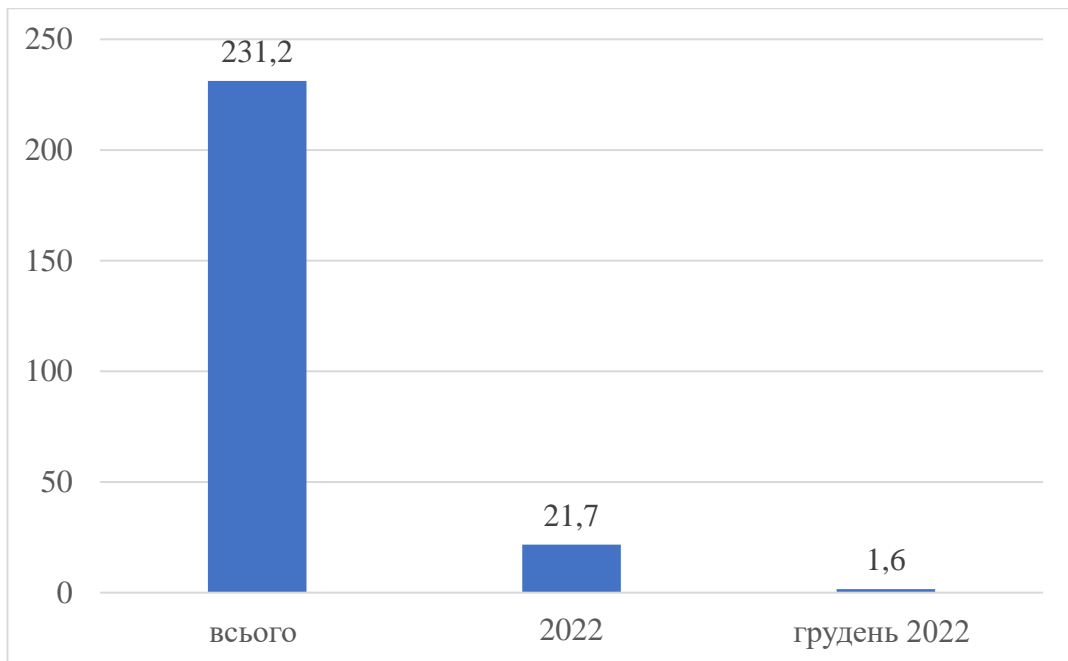

Рис. 2.10 – Кількість транзакцій ДКСУ, млн. шт.

Джерело: <https://spending.gov.ua/new/statistics/transactions>

Середня вартість однієї транзакції за весь період існування ДКСУ – 96,9 тис. грн. /шт. (рис. 2.11).

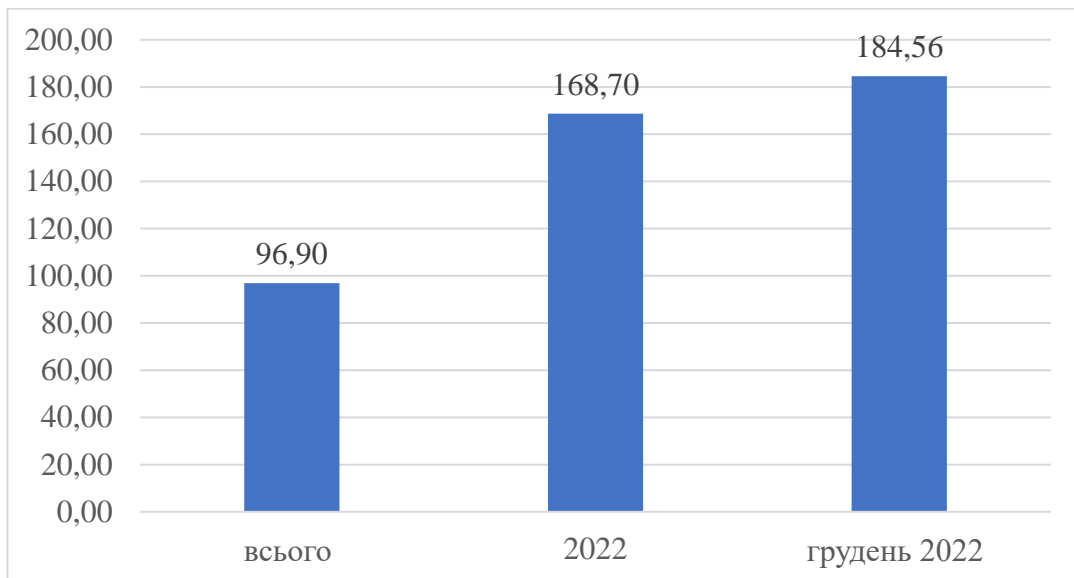

Рис. 2.11 – Середня вартість транзакцій ДКСУ, тис. грн./ шт.

Джерело: власні розрахунки

За 2022 рік і грудень 2022 року ці цифри становлять відповідно 168,7 тис. грн. і 184,56 тис. грн.

Рейтинг найбільших транзакцій ДКСУ за грудень 2022 року (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Рейтинг найбільших трансакцій ДКСУ за грудень 2022 року

Платник	Одержувач	Дата	Сума
Мінсоцполітики	Пенсійний фонд України	05.12.2022	3966531113,83
Мінсоцполітики	АТ «Ощадбанк»	09.12.2022	1794521898,83
Мінсоцполітики	АТ «Ощадбанк»	14.12.2022	1660463824,29
Мінсоцполітики	АТ «Ощадбанк»	12.12.2022	1358768062,21
Разом			8780284899,16

Джерело: <https://spending.gov.ua/new/statistics/transactions>

Вартість 4 найбільших трансакцій склала 8780,2 млн. грн. на користь ПФУ і АТ «Ощадбанк».

2.3. Шляхи удосконалення казначейського контролю в Україні

ДКСУ використовує трансакційну автоматизовану систему Казначейства (ТАСК), яка базується на електронних засобах телекомунікації, інтегрована в СЕП НБУ, використовує систему «Клієнт Банк», дозволяє проводити реєстрацію, облік, організацію платіжного документообігу, генерувати звітність щодо фінансових операцій, які здійснюються учасниками БП. Учасниками – користувачами ТАСК є ДКСУ і його органи, керівництво, адміністратори та оператори, за якими закріплюються відповідні повноваження та функції, РБК та ОБК, а також інші клієнти. Кожен користувач має свій код і пароль для доступу до системи.

Режим роботи ДКСУ максимально наближений до режиму роботи банківських установ. У ТАСК можна умовно виділити такі підсистеми (табл. 2.9). ТАСК стала першою цілісною інформаційною системою, яка забезпечила прозорість, оперативність та достовірність інформації про щоденне виконання бюджетів. У даний час органи ДКСУ використовують більш модифікований програмний продукт ТАСК+. Проте ці системи не передбачають розширення складу користувачів за рахунок фінансових органів, органів ДПС та ДМС тощо.

Модулі ТАСК ДКСУ, їх зміст та призначення

Модуль	Зміст та призначення
Синтетичний облік (головна книга)	узагальнена та систематизована в е-режимі інформація щодо залишків за усіма рахунками і дати руху коштів
Бюджетний облік (бюджетна книга)	підсумкова інформація про залишки коштів за рахунками бюджетних і кошторисних призначень
Аналітичний облік (журнал операцій)	систематизація і фіксування операцій у хронологічному порядку, що надає можливість за будь-який період часу проглянути їх та початкові проводки за ними
Облік документів (журнал обліку документів)	систематизована інформація про документи, класифікована за типами, періодом проведення, статусом (проведені, не проведені, вилучені)
Діловодство (протокол роботи)	дані про виконавця та час виконання конкретної інформації у системі
Бібліотека (довідники)	система кодування рахунків, бюджетна класифікація, типи документів і операцій, перелік податкових органів, місцевих бюджетів, реєстр РБК та ОБК

Джерело: власна розробка

У системі ДКСУ створена і функціонує АС «Казна», яка об'єднує в собі такі системи і підсистеми: операційний день; доходи; видатки; звітність; бухгалтерський облік бюджетних організацій; формування і подача податкової звітності; процесинговий центр обробки комунальних та інших платежів. В АС «Казна» уніфіковано програмно-технічні засоби управління на центральному і регіональному рівнях, що унеможлиблює умисне викривлення інформації.

Всі системи працюють в єдиному інформаційному просторі з

реєстрацією всіх операцій на банківських рахунках. Реалізація операційного дня банку може бути налаштована на використання будь-якої банківської операції, а не тільки розрахункової палати ДКСУ.

Підсистема «Доходи» налаштовується щоденно на планові показники виконання бюджету після прийняття і затвердження його відповідними радами різного рівня.

Підсистема «Видатки» здійснює повний автоматизований контроль планових і фактичних показників з реєстрацією їх на банківських рахунках з використанням всіх класів плану рахунків.

Підсистема «Звітність» забезпечує щосекундне формування підсумкових звітів за єдиною уніфікованою формою на всіх рівнях виконання бюджетів - від сільського до Державного. При цьому щоденна операційна діяльність за усіма напрямками фіксується таким чином, що дає можливість оперативного аналізувати, керувати і контролювати БП на всіх стадіях його виконання.

Підсистема «Звітність» дає можливість оперативного формувати звітність за різними формами як за поданням, так і за змістом.

Підсистема «Облік» призначена для відображення в бухгалтерському обліку таких операцій: надходження доходів до бюджету; операції з фінансування у розрізі РБК та ОБК; господарська діяльність; перевірка, консолідація і аналіз підсумкової бухгалтерської звітності; підготовка звітності (фінансової, бухгалтерської, податкової тощо).

Розширення функцій ДКСУ і його повне інтегрування із банківською системою вимагає безумовного підвищення рівня захисту на всіх ділянках БП. З цією метою АС «Казна» використовує як технічні засоби, так і програмні продукти внутрішнього захисту, які забезпечують лише санкціонований доступ до інформації у всій системі. Виходячи з вимог безпеки, доступи кожного користувача обмежуються інформацією, передбаченою його функціональними обов'язками.

Перспективами розвитку «ТАСК+» є створення єдиної інформаційної

системи органів державної влади і управління, яка базується на сучасних програмних продуктах, технічних засобах і каналах зв'язку і об'єднує у всіх учасників БП (органи державної влади, ДКСУ, РБК різних ступенів, ОБК, бюджетні організації, ДПС, ДМС, НБУ тощо). Зазначена система має відображати: рух потоків бюджетних коштів; взаємодію різних учасників БП та різних рівнів консолідації бюджетних коштів; акумулювання, розподіл і використання коштів бюджетами різних рівнів. Її запровадження передбачає створення єдиної корпоративної бази даних, в інформаційну мережу якої має включатися адміністрація регіону, фінансові органи і їх функціональні підрозділи, керівництво ДКСУ та їх функціональні підрозділи, районні фінансові органи, органи ДПС і ДМС, РБК та ОБК. При цьому користувачі мають працювати як у локальній мережі, так і з територіально віддалених терміналів. Це забезпечить консолідацію інформації кожного учасника БП в єдиній базі даних, а також дозволить користувачу оптимізувати процес введення, обробки, збереження і виведення інформації (вихідних документів).

Стратегія реформування системи УДФ на 2022-2025 роки передбачає подальшу розбудову діяльності ДКСУ. Для підвищення ефективності управління ліквідністю необхідно запровадити процедури планування РБК та ОБК строків та обсягів здійснення витрат і створити календар платежів для забезпечення їх ефективного моніторингу. Аналітичну підтримку цієї роботи та автоматизацію збору необхідної інформації забезпечить створення інформаційної системи прогнозування руху коштів на ЄКР та валютних рахунках ДКСУ - "е-ліквідність". Після забезпечення підвищення якості прогнозування слід розробити та впровадити інструменти та заходи з управління коштами на ЄКР для уникнення накопичення надлишкової ліквідності та запобігання касовим розривам, включаючи розміщення тимчасово вільних коштів на ЄКР шляхом здійснення операцій РЕПО, викупу ДЦП та узгодження строків значних надходжень і витрат ДБУ. Індикатори удосконалення управління ліквідністю ЄКР представлені у табл. 2.10. Суми абсолютних значень відхилень помісячних прогнозів планується скоротити з

8% до 5% обсягу вихідних потоків з ЄКР.

Таблиця 2.10

Індикатори удосконалення управління ліквідністю ЄКР

Індикатор	Базове значення	Роки				
		2021	2022	2023	2024	2025
Співвідношення						
- суми абсолютних значень відхилень помісячних прогнозів до обсягу вихідних потоків з ЄКР, %	8	7	6	5	5	5
- бюджетної заборгованості до фактичних видатків загального фонду ДБУ, %	3,8	3,5	3	2,5	2	1
Рівень підключення учасників БП до системи дистанційного обслуговування ДКСУ, %	80	83	86	90	95	100

Джерело: побудовано за даними [35]

Частку бюджетної заборгованості планується скоротити з 3,8% до 1,0% фактичних видатків загального фонду ДБУ. Рівень підключення учасників БП до системи дистанційного обслуговування ДКСУ пропонується збільшити з 80% у 2021 році до 100% у 2025 році для забезпечення подальшої діджиталізації розрахунково-касового обслуговування РБК та ОБК. Це підвищить ефективність та прозорість у виконанні бюджету, мінімізує вплив людського фактору, посилить інституційну спроможність ДКСУ у форматі функціонування єдиної юридичної особи, що дасть змогу оптимізувати робочі процеси, уніфікувати процедури та підходи до казначейського обслуговування бюджетних коштів в усій системі ДКСУ і загалом підвищити керованість та ефективність системи.

Для ефективного УДС необхідно підвищити якість середньострокового бюджетного планування та поширити використання ПЦМ бюджетування,

запровадити незалежність зовнішнього оцінювання макроекономічних та бюджетних прогнозів; деполітизувати їх. Індикатори удосконалення стратегічного прогнозування в системі ЄКР представлені у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Індикатори удосконалення стратегічного прогнозування в системі ЄКР

Індикатор	Базове значення	Роки				
		2021	2022	2023	2024	2025
Частка головних РБК, які щороку на середньостроковий період щодо своєї діяльності, %						
актуалізують і публікують плани		50	50	75	90	100
забезпечують публічне представлення звітів		50	50	75	90	100
Відхилення між прогнозними та фактичними показниками, %						
номінального ВВП	5	5	4	4	3	3
податкових доходів зведеного бюджету	5	5	4	4	3	3

Джерело: побудовано за даними [35]

Частку головних РБК, які щороку на середньостроковий період щодо своєї діяльності, які готують плани, планується до кінця 2025 року збільшити із 50% до 100%, а тих, хто готує і оприлюднює звіти, - також із 50% до 100%.

Розбіжності між прогнозованими і фактичними значеннями номінального ВВП і податкових надходжень до бюджету планується скоротити протягом 2021-2025 років із 5% до 3%. Реалізовані заходи забезпечать передбачуваність та збалансованість бюджетно-податкової політики на середньострокову перспективу, посилять стратегічний підхід до планування в системі казначейського виконання бюджетів.

Особливу увагу слід приділити мінімізації фіскальних ризиків казначейського виконання ДБУ, проводити їх ефективний моніторинг на

основі створеного Реєстру фіскальних ризиків. МФУ і ДКСУ необхідно виявити СГД, яким притаманні найбільші фіскальні ризики, і розробити план заходів щодо їх зниження для мінімізації негативного впливу на скорочення доходів ДБУ і зростання його витрат. Також доцільно удосконалити оцінку кредитоспроможності позичальника під час надання державних гарантій і запровадити механізму їх надання на портфельній основі.

Висновки до розділу 2

1. За підсумками 2018 та 2019 років план доходів ДБУ не виконувався загалом і за податковими надходженнями зокрема. У 2020-2021 роках план доходів ДБУ виконувався загалом, причому перевиконання плану за податковими надходженнями перевищувало план виконання дохідної частини загалом. У 2022 році ситуація значно погіршилася, ДБУ відповідно до уточненого річного плану був виконаний лише на 75,12%, у т.ч. по податкових надходженнях – на 57%. Це пояснюється значним погіршенням макроекономічної кон'юнктури через початок широкомасштабного вторгнення рф. Ситуацію покращив стан виконання надходжень від ЄС, урядів іноземних держав, МФО, донорських установ, який становив 261,6%, основною статтею цих надходжень стала військова допомога України.

2. Протягом всього аналізованого періоду 2018-2022 років план виконання видатків не виконувався, особливо в частині капітальних видатків. Катастрофічною є ситуація за 9 міс. 2022 року, коли план поточних видатків виконаний на 64,81%, а капітальних – на 28,82%. Аналіз видатків ДБУ за функціональною класифікацією видатків свідчить, що у 2021 році вони були виконані на 96,5%, за 9 міс. 2022 – на 63,23%.

3. Для покращення якості прогнозування руху коштів на рахунках ДКСУ та управління ліквідністю необхідно: налагодити обмін інформацією між ДКСУ, МФУ, ДПС, ДМС та іншими суб'єктами, відповідальними за рух коштів через ЄКР; завершити процеси автоматизації та діджиталізації,

збільшити період прогнозування руху коштів ЄКР до 6 місяців; підвищити інституційну та аналітичну спроможність ДКСУ; удосконалити: інструменти управління тимчасово вільними коштами ЄКР та валютних рахунків ДКСУ, методи аналізу та підготовки пропозицій щодо узгодження строків значних надходжень і витрат ДБУ, а також прикладні засади державного стратегічного планування.

4. Для продовження впровадження програмно-цільового методу необхідно: провести аналіз бюджетних програм та визначити оптимальні підходи до їх формування головними РБК ДБУ; переглянути і оновити бюджетні програми головними РБК ДБУ з урахуванням нових підходів до формування бюджетних програм; підвищити ефективність проведення верифікації державних виплат; оновити підходи до застосування ПЦМ, посилити спроможність щодо використання ПЦМ у бюджетному процесі. ДКСУ має проводити регулярний моніторинг витрат ДБУ і результативності бюджетних програм на основі визначення сфер, цілей та строків його проведення, огляду витрат у визначених сферах.

ВИСНОВКИ

Основний результат випускної роботи полягає у розробці теоретичних напрямів та практичних пропозицій щодо удосконалення казначейської моделі обслуговування ДБУ.

1. Дослідження теоретичних основ становлення і розвитку Казначейського обслуговування бюджету дозволило встановити, що основною її ознакою є акумулювання всіх бюджетних коштів на ЄКР, що поєднує в собі систему рахунків, які діють у єдиному режимі і через який органи ДКСУ роблять операції по доходах і видаткам. До принципів організації виконання бюджету відносяться: забезпечення повного і своєчасного надходження доходів, фінансування пропозицій, затверджених бюджетом, дотримання режиму економії витрати коштів, забезпечення ефективного контролю за правильним використанням бюджетних коштів. Основним оперативним документом для керівництва виконання бюджету є розпис доходів і витрат, на основі якої розподіляються доходи і витрати бюджету по підрозділах бюджетної класифікації.

2. Організаційна структура ДКСУ враховує адміністративно-територіальний устрій країни і включає в себе апарат ДКСУ та 654 ТО, в тому числі: головні управління в АР Крим, областях, м. Києві та м. Севастополі – 27, управління у районах, районах у містах, містах обласного, республіканського значення – 627; з них такі, що функціонують – 591 (без тимчасово окупованих територій в Донецькій, Луганській областях та АР Крим).

3. ДКСУ очолює Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади КМУ відповідно до законодавства про державну службу. Голова ДКСУ має заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посаду та звільняються з посади КМУ відповідно до законодавства про державну службу. У ДКСУ може утворюватися колегія, інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

4. Протягом 2021 року чисельність штатних працівників ДКСУ не змінилася і склала 13307 осіб, проте середньооблікова кількість штатних працівників скоротилася із 11462 осіб до 11389 осіб. Більше 71% персоналу працюють в Управліннях (відділеннях) ДКСУ у районах, районах у містах, містах обласного значення.

5. Станом на 01.11.2022 Єдиного реєстру РБК та ОБК включено 66756 осіб, переважна їх більшість відноситься до місцевих бюджетів (56229 осіб, або 84,23%), у тому числі РБК – 34483 осіб, або 51,65%, ОБК – 21746 осіб, або 32,58%. Щодо ДБУ, то всього до Реєстру внесено 10527 осіб (15,77%), у т.ч. РБК - 9431 осіб (14,13%), ОБК – 1096 осіб (1,64%).

6. ДКСУ надає кваліфіковані електронні довірчі послуги; забезпечує функціонування системи дистанційного обслуговування “Клієнт казначейства - Казначейство”, автоматизованої системи подання електронної звітності клієнтами Казначейства «Є-звітність». На офіційному державному веб-порталі з відкритими даними про використання РБК та ОБК публічних коштів (*Spending*) представлено 77811247 документів. Найбільша їх питома вага приходить на акти/накладні (майже 65%) і договори (більше 25%). Найбільшу активність на порталі *Spending* демонструють відвідувачі з м. Києва (12,04%), та трьох областей: Львівська обл. (8.73 %), Дніпропетровська (8.55 %), Полтавська обл. (6.08 %). У структурі користувачів порталу найбільша питома вага приходить на організації (установи, заклади) - 63,28%, а також підприємства (13,48%).

7. Проведений аналіз показав, що найбільші помилки, які допускають розпорядники бюджетних коштів при здійсненні видатків це: відсутність кошторису та (або) супроводжувальних документів; нецільове використання бюджетних коштів; відсутність суми податку на додану вартість або напису «без податку на додану вартість»; помилки в реквізитах ОБК; завіряння відбитком печатки та підписом відповідальних осіб платника не першого примірника, а другого.

8. Розроблено заходи щодо удосконалення казначейського обслуговування бюджету на рівні транзакційної автоматизованої системи ДКСУ (ТАСК+):

- розширення складу користувачів за рахунок фінансових органів, органів податкової та митної служби країни;

- створення єдиної інформаційної системи органів державної влади і управління, яка базується на сучасних програмних продуктах, технічних засобах і каналах зв'язку. Це забезпечить об'єднання у єдиному інформаційному просторі всіх учасників БП (органи державної влади, ДКСУ, РБК різних ступенів, ДПС, ДМС, бюджетні організації, НБУ тощо);

- автоматизація організації внутрішнього контролю й аудиту;

- налагодження системи електронного документообігу, який буде поєднувати всі види робіт із складання, розгляду, затвердження і виконання бюджетів усіх рівнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України: с України; Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920#Text>
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 17.03.2022)
3. Демченко О. П. Казначейське обслуговування доходів місцевих бюджетів в умовах сталого розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50(2). С. 104-109.
4. Ковалевич Д. А. Модернізація обліку та звітності в системі казначейства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2019. Вип. 1. С. 140-150.
5. Косова Т. Д., Сухарев П.М., Вашенко Л.О., Гречина І.В., Дєєва Н.Е. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник (за заг. ред проф. Т.Д. Косової). К.: Центр учбової літератури, 2012. 528с.
6. Крестьянникова О. О., Перепетайло Ю. В. Особливості реалізації стимулюючої функції податків на прикладі оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Право і суспільство*. 2011. № 1. С. 171-176.
7. Лейфура М. В. Вплив тіньової економіки на інноваційно-інвестиційний розвиток підприємництва. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 86-93.
8. Лейфура М. В. Система оподаткування як фактор тінізації підприємницької діяльності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2014. Вип. 7(5). С. 40-44.
9. Музиченко О. В. Інструменти податкового стимулювання малого підприємництва в податкових системах постсоціалістичних країн Європейського Союзу. *Агросвіт*. 2015. № 20. С. 57-65.
10. НП(С)БО 16 «Витрати» : Положення Міністерства фінансів України

від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 21.03.2022).

11. Піскунова О. В. Податкова реформа та стимулювання розвитку малого підприємництва в Україні. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Економіка*. 2012. Вип. 19. С. 444-448.

12. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів: Наказ Державного казначейства України від 17.05.2000 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001506-00#Text>

13. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

14. ПОЛОЖЕННЯ про Експертну раду з питань підготовки узагальнюючих податкових консультацій при Міністерстві фінансів України (наказ Міністерства фінансів України 20.11.2017 № 948). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0948201-17/print>

15. ПОРЯДОК надання узагальнюючих податкових консультацій (наказ Міністерства фінансів України 27.09.2017 № 811). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1266-17?lang=ru>

16. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 28.03.2022).

17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

18. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 №64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

19. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2120-IX. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20?fbclid=IwAR0iRCTYf9MmnhOafq_sUP4FFo52lgTu0RIBlnGDay8-0BbhKi4koTRbMG0#Text

20. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>

21. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо зменшення навантаження на бізнес в умовах воєнного стану (законопроект від 13.05.2022 р. № 7374). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Car/39601>

22. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків в період воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 01.04.2022 №2173-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>

23. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: http://sfs.gov.ua/data/normativ/000/001/63780/ZAKON_UKRA_NI.doc (дата звернення 28.04.2021)

24. Про затвердження Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки: Наказ Міністерства економіки від 18.02.2009 № 123. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0123665-09#Text>

25. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: наказ Міністерства економіки від 19.01.2006 № 14 (зі змінами № 1361 від 26.10.2010). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>

26. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>

27. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України:

Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 20.08.2014 № 375.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>

28. Про затвердження Порядку відкриття аналітичних рахунків для обліку операцій в системі Державної казначейської служби України: Наказ Державного казначейства України від 27.12.2013 № 217. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0217840-13#Text>

29. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного законодавства: Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 № 727. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15?find=1&text=%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%8F#Text>

30. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>

31. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>

32. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#n20>

33. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

34. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

35. Про схвалення Стратегії реформування системи УДФ на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів від 29 грудня 2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>

36. Про схвалення Стратегії реформування системи управління

державними фінансами на 2017-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія від 08.02.2017 № 142-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#Text>

37. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів від 29 грудня 2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>

38. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2018-%D0%BF#Text>

39. Святенко І. М. Спрощення оподаткування як метод податкового стимулювання малого підприємництва. *Економічний простір*. 2014. № 83. С. 113-120.

40. Скорнякова Ю. Б. Порівняльний аналіз рівня податкової політики на юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 7. С. 43-49.

41. Статівка Н. В., Марченко Л. Ю. Вплив мотивації персоналу на кадрове забезпечення діяльності Державної казначейської служби України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. № 2. С. 131-143.

42. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / за ред. Косової Т.Д., Сіменко І.В. К.: Центр учбової літератури, 2013. 440 с.

43. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>

44. Юрій С. М. Теоретичні питання інформаційної модернізації казначейського обслуговування бюджетів. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2019. Вип. 1. С. 196-204.